

Crna Gora
Ministarstvo kulture

**IZVJEŠTAJ O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA
MINISTARSTVA KULTURE U 2017. GODINI**

Cetinje, mart 2018. godine

SADRŽAJ

1. UVOD.....	2
2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE	2
3. IZVRŠAVANJE PROPISA	3
3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku.....	3
3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku.....	3
3.3. Podzakonska akta	3
4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE.....	4
4.1. Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo	4
4.2. Direktorat za kulturnu baštinu.....	6
4.3. Direktorat za medije	8
4.4. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture.....	9
4.4.1. Kabinet ministra	10
4.4.2. Služba za opšte poslove i finansije	10
4.5. Uprava za zaštitu kulturnih dobara.....	10
4.6. Državni arhiv Crne Gore	12
5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE	13
5.1. Bilateralna saradnja	13
5.1.1. Sporazumi i protokoli o kulturnoj saradnji.....	13
5.2. Multilateralna saradnja.....	13
5.2.1. Saradnja s UNESCO.....	14
5.2.2. Saradnja s Evropskom unijom.....	14
5.2.2.1. Obaveze iz pregovaračkih poglavlja.....	14
5.2.2.2. IPA Projekat „Održivo upravljanje turizmom u okviru jadranskog nasljeđa“ – HERA.....	15
5.2.3. Programi Savjeta Evrope	15
5.3. Ostali međunarodni programi i manifestacije	15
6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE.....	16
6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva	16
6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine	23
7. OCJENA STANJA SA PRIJEDLOGOM MJERA	31

1. UVOD

Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva kulture u 2017. godini sadrži pregled aktivnosti koje proizilaze iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2017. godinu, legislative koja se primjenjuje u ovoj oblasti, Programa razvoja kulture 2016–2020, odnosno Akcionog plana za implementaciju Programa u 2017. godini, Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu, kao i drugih strateških i planskih dokumenata iz domena kulture, ali i intersektorskih strategija u čijoj realizaciji Ministarstvo kulture aktivno participira.

U skladu s Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave, Ministarstvo kulture vrši poslove uprave koji se odnose na: razvoj kulturnog i umjetničkog stvaralaštva; zaštitu, očuvanje, valorizaciju i prezentaciju kulturne baštine; ostvarivanje javnog interesa u kulturi; izradu i sprovođenje strategija i programa razvoja kulture; istraživanja u kulturi; medijski i radio-difuzni sistem; informativnu djelatnost u domenu štampe, radija, televizije i drugih medija; razmjenu i prenošenje medijskih programa i informacija; unapređivanje i razvoj međunarodne kulturne i medijske saradnje; stvaranje uslova za prezentovanje crnogorskog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva u inostranstvu i stvaralaštva drugih država i naroda u Crnoj Gori; staranje o realizaciji programa iz nadležnosti ovog organa koji se finansiraju iz budžeta Crne Gore; obezbjeđivanje i realizaciju stranih donacija za kulturu i medije; pristupanje i korišćenje međunarodnih fondova za razvoj kulture i medija; usklađivanje domaćih propisa iz okvira svoje nadležnosti sa pravnim poretkom Evropske unije; upravni nadzor u oblastima za koje je Ministarstvo osnovano i brojne druge poslove.

Ovim izvještajem o radu obuhvaćeni su poslovi koji se vrše u okviru **tri direktorata** Ministarstva: Direktor za kulturno-umjetničko stvaralaštvo, Direktor za kulturnu baštinu i Direktor za medije; **dva državna organa uprave**: Državnog arhiva - samostalnog organa uprave i Uprave za zaštitu kulturnih dobara - organa u sastavu Ministarstva i **12 nacionalnih ustanova kulture** (pet u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva i sedam u oblasti kulturne baštine).

2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE

Realizacija obaveza predviđenih Programom rada Vlade Crne Gore za 2017. godinu iz nadležnosti Ministarstva kulture je 85,7%, odnosno realizovano je šest od ukupno sedam planiranih obaveza.

U normativnom dijelu utvrđena su dva predloga zakona: Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama i Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti kulturnih dobara.

Iako planiran, Predlog novog Zakona o državnim nagradama nije urađen iz objektivnih razloga. Promjene koje treba da donese novi zakon su kompleksne i sveobuhvatne, a odnose se na promjenu koncepta samih nagrada, ali i na postupak sprovođenja i realizaciju drugih obaveza koje proizilaze iz organizacije dodjele državnih nagrada.

Izrada Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, nije bila planirana Programom rada Vlade Crne Gore, međutim, Ministarstvo kulture je pripremlilo predlog navedenog zakona, koji je utvrdila Vlada Crne Gore na sjednici od 28. decembra 2017. godine.

Donijeta je i Uredba o bližim kriterijumima, načinu i postupku za ostvarivanje prava na povraćaj dijela sredstava utrošenih za proizvodnju kinematografskog djela („Službeni list CG“, broj 54/17). Iako nije bila planirana Programom rada Vlade, Uredba je donijeta na osnovu Zakona o kinematografiji („Službeni list CG“, broj 42/15), kao podsticajna mjera za

poboljšanje stanja u kinematografskom sektoru i povećanje broja inostranih snimanja u Crnoj Gori, što rezultira ekonomskim benefitima za privredne i uslužne djelatnosti, otvara mogućnost novih zapošljavanja i doprinosi razvoju posebne grane turizma tzv. „filmskom turizmu“.

U **tematskom dijelu** usvojeni su: Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima iz nadležnosti Ministarstva kulture za 2016. godinu, Program Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija 2017–2020, Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2018. godinu s Izvještajem o sprovođenju Programa u 2017. godini i Akcioni plan za realizaciju Programa razvoja kulture 2016–2020. za 2018. godinu s Izvještajem za 2017. godinu. Pored toga, Vlada Crne Gore je usvojila dokument Procjena uticaja na baštinu za cjelokupno područje Kotora (HIA), na sjednici od 10. novembra 2017. godine, koji predstavlja novi mehanizam zaštite baštine. Taj mehanizam do sada nije bio definisan nacionalnim zakonodavstvom, a za to postoji međunarodna obaveza, zbog čega je to pitanje bilo sadržaj izmjena i dopuna Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora.

3. IZVRŠAVANJE PROPISA

3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je u prvostepenom upravnom postupku u 2017. godini u dijelu koji se odnosi na upravne poslove izdalo 139 rješenja o iznošenju umjetnina, od čega su 87 o trajnom, a 52 o privremenom iznošenju umjetnina; 3 rješenja o privremenom iznošenju kulturnih dobara; 11 rješenja po zahtjevima za odobrenje inostranim producentima za snimanja na teritoriji Crne Gore; 3 rješenja o prestanku statusa samostalni umjetnik; 20 uvjerenja u svrhu ostvarivanja prava na oslobođanje od plaćanja carine i PDV-a na robu koja je predmet uvoza; 34 rješenja po zahtjevima za slobodan pristup informacijama; 66 uvjerenja o položenim stručnim ispitima u oblasti zaštite kulturne baštine; 1 istraživačku licencu; 11 konzervatorskih licenci, 1 rješenje za prestanak važenja konzervatorske licence pravnom licu; 19 rješenja o davanju saglasnosti za podizanje spomen-obilježja (9 saglasnosti na prijedlog programa i 10 na prijedlog odluka); 28 uvjerenja o dodjeljivanju stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine; 6 uvjerenja o priznavanju stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine, 1 zaključak o obustavljanju postupka.

3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je postupalo kao drugostepeni organ u odnosu na žalbe na upravna akta Uprave za zaštitu kulturnih dobara i inspektora u okviru Odsjeka za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine Uprave za inspekcijske poslove. U izvještajnom periodu, donijeta su: 4 rješenja kojima se odbija žalba kao neosnovana, 6 rješenja kojima se poništavaju upravna akta prvostepenih organa i vraćaju na ponovni postupak i odlučivanje, 1 rješenje o poništavanju prvostepenog rješenja, po presudi Upravnog suda.

3.3. Podzakonska akta

U izvještajnom periodu donijeta su dva podzakonska akta: Pravilnik o načinu obilježavanja kulturnih dobara i izgledu i sadržaju zaštitnog znaka („Službeni list CG“, br. 01/17 i 03/17) i Uredba o bližim kriterijumima, načinu i postupku za ostvarivanje prava na povraćaj dijela sredstava utrošenih za proizvodnju kinematografskog djela („Službeni list CG“, broj 54/17).

Započete su i aktivnosti na izradi tekstova podzakonskih akata koji se odnose na propisivanje bližih uslova i načina izdavanja, prestanka važenja i oduzimanja istraživačke, odnosno konzervatorske licence, kao i sadržaj i način vođenja registra izdatih navedenih licenci. Takođe, obrazovane su radne grupe za izradu pravilnika koji će urediti bliži sadržaj studije zaštite, odnosno konzervatorskog projekta.

4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE

4.1. Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo

Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo je tokom 2017. godine realizovao brojne aktivnosti koje proizilaze iz utvrđenih prioriteta razvoja kulture, normativnih i programskih obaveza, intersektorske i međunarodne saradnje.

Pored kontinuiranih aktivnosti koje se odnose na podršku i podsticaj razvoja kulture, sprovedeni su i tradicionalni višegodišnji posebni programi podrške institucijama kulture i pojedincima iz sjevernog regiona i Nikšića.

Posebna pažnja bila je posvećena novim programima u čijem fokusu je afirmacija i valorizacija crnogorskog kulturno-istorijskog konteksta, kao što su: „Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija“, kulturni kalendar i kulturni vodič.

U oblasti međunarodne saradnje nastavljena je dobra praksa promocije i prezentacije programa EU, kao i učešća crnogorskog kreativnog sektora u međunarodnim asocijacijama, fondacijama i udruženjima.

Pregled aktivnosti realizovanih tokom 2017. godine

U skladu sa utvrđenim javnim interesom u kulturi, a u cilju obezbjeđivanja ravnomjernog razvoja kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore i održivosti sektora kulture u cjelini, realizovan je javni konkurs za podršku i podsticaj razvoja svih oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, na osnovu kojeg je Ministarstvo kulture sufinansiralo 176 programa i projekata, čiji su realizatori opštinske ustanove kulture i druge institucije registrovane u Crnoj Gori za obavljanje djelatnosti kulture, kao i pojedinci – realizatori autorskih projekata. Ministarstvo kulture je sprovedo tri godišnja konkursa, i to za: *sufinansiranje programa i projekata od značaja za ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, realizaciju Programa razvoj kulture na sjeveru i sufinansiranje programa i projekata kojima se obezbjeđuje zajedničko crnogorsko učešće na međunarodnim manifestacijama i festivalima.* Po tom osnovu je za realizaciju 176 projekata obezbijeđena finansijska podrška u iznosu od 808.260 € i to za: 14 iz oblasti likovne umjetnosti (27.850 €); 12 muzičkih i muzičko-scenskih programa (30.560 €); 36 književnih projekata (43.700 €); 14 projekata književnog prevođenja (27.800 €); 5 časopisa iz oblasti kulture i umjetnosti (40.000 €); 4 pozorišne produkcije (22.200 €); 17 manifestacija i festivala (187.500 €); 4 filmske produkcije (161.500 €); 7 projekata zajedničkog crnogorskog učešća na međunarodnim manifestacijama i festivalima (40.000 €) i 63 projekta iz Programa razvoja kulture na sjeveru (227.150 €).

Kroz poseban program podrške Razvoj kulture na sjeveru, podržano je i sufinansirano 63 programa i projekta od 50 realizatora (javne ustanove kulture u 13 opština na sjeveru Crne Gore, kao i jedan broj autorskih programa i projekata kojima se unapređuje saradnja i razmjena programa sa institucijama kulture iz centralnog u južnog regiona Crne Gore). Može se konstatovati da je tokom 2017. zabilježen veći broj aplikacija kojima se obezbjeđuje učešće institucija kulture iz središnjeg i primorskog regiona na sjeveru (JP Kulturni centar, Bar: gostovanja predstava: „Sveti i prokleti“ i „Alisa u zemlji čuda“; JU

Kulturni centar „Nikola Đurković“, Kotor - gostovanja predstave „Kako rastu veliki ljudi - Njegoš za djecu“; d. o. o. Meander film, Nikšić - „Umjetnik na sjeveru - Forum ideja o razvoju nezavisne kulture na sjeveru Crne Gore“; d. o. o. Crossmedia agency, Podgorica - „Underhillfest na sjeveru“; d. o. o. Sibila, Podgorica - „Poetika zemlje - Moja Crna Gora“, audio prezentacija crnogorskog književnog stvaralaštva - edukacija i animiranje srednjoškolaca u gradovima sjevera; Igor Rakčević - Radionica savremene grafike (Bijelo Polje, Pljevlja, Mojkovac); Mirsad Koljenović, Podgorica - „Crnom Gorom“, izložba u Rožajama; Boris Nikčević, Podgorica - Mala sjeverna turneja dua Nikčević - Brajović; Sonja Đuranović, Podgorica - „Nije teško biti EKO“, radionice za djecu u Bijelom Polju i Mojkovcu).

Realizovan je Program podrške razvoju kulture u Nikšiću u 2017. godini, kojim je kroz mjesečne repertoare pripremljeno i izvedeno preko 250 programa, koje po strukturi čine produkcije javnih ustanova kulture Nikšića, gostovanja drugih institucija iz Crne Gore i regiona, programi saradnje javnog sektora i nezavisne scene. Istovremeno, kako je Program podrške razvoju kulture u Nikšiću, bio donijet na određeno vrijeme 2014–2017, za Vladu je pripremljen i usvojen **četvorogodišnji izvještaj o realizaciji Programa**, kao i preporuke da se nastavi sa inoviranim konceptom podrške nikšićkoj kulturnoj sceni pod nazivom „**Kultura mladih – Nikšić**“, u naredne tri godine, odnosno 2018–2020.

Vlada je na predlog Ministarstva kulture, usvojila i novi program koji će Ministarstvo implementirati u periodu 2017–2020. pod nazivom „**Kreativna Crna Gora – identitet, imidž, promocija**“. Program je koncipiran kao intersektorska strategija kojom se doprinosi valorizaciji državnog i kulturnog identiteta, prezentaciji multikulturnog konteksta Crne Gore, kreiranju strategije brendiranja Države, jačanju sektora kreativnih industrija itd. Takođe, započele su i aktivnosti iz ovog Programa, planirane za 2017. godinu, koje se odnose na **izradu logotipa Programa, projekat „Agro dizajn“**, međunarodnu konferenciju „**Politike državnog i kulturnog identiteta u kontekstu savremenih međunarodnih odnosa**“ i „**Muzičko nasljeđe Crne Gore**“; štampanje dvije publikacije „**Crna Gora: filmska destinacija**“ i „**Moja Crna Gora: portret države**“. Realizacija projekata je započeta tokom septembra 2017. godine i biće nastavljena i tokom naredne godine.

Ministarstvo je u saradnji s Investiciono razvojnim fondom pokrenulo poseban program podrške privrednim društvima i preduzetnicima u kulturi, odnosno kreditni aranžman pod povoljnim uslovima. Iako je u ovom izvještajnom periodu rađena u kontinuitetu promocija ove kreditne linije, samo su dva subjekta koja se bave djelatnostima kulture aplicirala i dobila taj kredit pod povoljnim uslovima (d.o.o. „Comfortably numb“ iz Nikšića 58.000,00 € za organizaciju koncerta „City Groove“ i d.o.o. „Studio 3“ iz Podgorice 50.000,00 € za opremanje filmskog i audio vizuelnog studija).

Kada su u pitanju **manifestacije i festivali od posebnog značaja za kulturu**, nakon dugogodišnjih organizacionih problema, koji su godinu dana ranije rezultirali otkazivanjem Internacionalnog TV festivala u Baru, tokom 2017. godine došlo je do problema i u realizaciji Međunarodnog festivala Kotor art, zbog kojih je Ministarstvo kulture uskratilo finansijsku podršku festivalskom izdanju 2017. Na taj način, u ovom izvještajnom periodu, pod ustanovljenim i dogovorenim uslovima, realizovani su **Montenegro film festival u Herceg Novom i Ratkovićeve večeri poezije u Bijelom Polju**. U Herceg Novom, u avgustu 2017, održano je 31. izdanje Montenegro film festivala, s novim sastavom organa upravljanja i rukovođenja, uz inoviran programsko-produkcionni aspekt, a u Bijelom Polju, u septembru 2017, uspješno su završene 47. Ratkovićeve večeri poezije.

Državne nagrade - Sprovedena je procedura i organizovani su poslovi koje podrazumijeva dodjela državne nagrade - **Njegoševa nagrada, za 2017. godinu**, odnosno imenovani su selektori iz bivših jugoslovenskih republika i Bugarske, kao i Žiri iz navedenih država, koji čine referentni kulturni stvaraoci, izvršena selekcija autora i knjiga, održano,

pored konstitutivne još tri sjednice Žirija, upriličeno prigodno uručivanje nagrade u Vladinom domu 13. novembra. Dobitnik Njegoševe nagrade 2017. je Milorad Popović, književnik sa Cetinja, za roman „Čovjek bez lica“, objavljen 2016. godine u izdanju OKF-a sa Cetinja i Frakture iz Zagreba.

U skladu sa planiranom dinamikom obezbijeđeno je regulisanje i ostvarivanje prava po osnovu statusa „**istaknuti kulturni stvaralac**“ (tokom 2017. godine prihvaćena je jedna nova inicijativa: Miodrag Šćepanović, vajar iz Kolašina). Uključujući tog autora, na kraju ovog izvještajnog perioda ukupno je 51 umjetnik sa navedenim statusom.

Takođe, planiranom dinamikom su realizovana i pitanja koja se odnose na ostvarivanje prava i obaveza **samostalnih umjetnika**. Pravo po ovom osnovu (na plaćanje doprinosa za ostvarivanje prava na zdravstvenu zaštitu i uplatu obaveznih socijalnih doprinosa), na kraju 2017. godine imalo je 106 samostalnih umjetnika.

Nastavljena je podrška mladom i talentovanom crnogorskom kadru za školovanje ili stručno usavršavanje na referentnim međunarodnim visokoškolskim ustanovama, kao i učešće crnogorskih autora na referentnim međunarodnim manifestacijama i festivalima.

U cilju afirmacije i valorizacije crnogorskog nacionalnog i kulturnog identiteta, ustanovljen je *Kalendar*, kojim se obilježavaju značajni datumi i događaji iz naše istorije i kulture, kao i prigodna podsjećanja na istaknute ličnosti koje su ostavile neizbrisiv stvaralački i kreativni trag u tim oblastima. Pored događaja kojima su obilježeni značajni datumi ustanovljeni međunarodnim konvencijama i odlukama (Svjetski dan poezije; Svjetski dan radija; Međunarodni dan dječije knjige; Svjetski dan knjige i autorskih prava; Svjetski dan dizajna; Međunarodni dan džeza; Svjetski dan pozorišta za djecu i mlade; Međunarodni dan frankofonije; Svjetski dan osoba s autizmom; Međunarodni dan spomenika i spomeničkih cjelina; Svjetski dan slobode medija), organizovani su i prigodni programi kojima su obilježeni značajni datumi iz naše kulture i istorije: 170 godina od štampanja prvog izdanja „Gorskog vijenca“ Petra II Petrovića Njegoša; Dan Bokeljske mornarice; 120 godina od rođenja Mila Milunovića; 110 godina od rođenja Petra Lubarde i Radovana Zogovića; 90 godina od rođenja reditelja Mila Đukanovića; 80 godina od rođenja akademika Nova Vukovića; 50 godina od smrti slikara Mila Milunovića; 15 godina od smrti književnika Dragana Radulovića; 20 godina od otvaranja nove zgrade CNP-a; 40 godina od nastanka kulturnog ostvarenja „Beštije“, proslavljenog reditelja Živka Nikolića; 60 godina od osnivanja Zavičajnog muzeja u Bijelom Polju; 70 godina od početka muzičkog školstva u Crnoj Gori i osnivanja muzičke škole u Kotoru; 80 godina od osnivanja Muzeja grada Perasta.

Uspostavljena je **intersektorska saradnja**, kao jedan od utvrđenih prioriteta razvoja kulture, pa su u skladu sa tim potpisani sporazumi o saradnji sa: Univerzitetom Crne Gore i umjetničkim fakultetima, CANU, Ministarstvom poljoprivrede i ruralnog razvoja, Investiciono razvojnim fondom u prethodno navedenom smislu.

Reazovan projekat **Kulturni vodič – Cetinje**, koji predstavlja objedinjenu ponudu programa i projekata nacionalnih i lokalnih ustanova kulture i obrazovanja, kao i umjetničkih organizacija civilnog i privatnog sektora koje djeluju u Prijestonici.

4.2. Direktorat za kulturnu baštinu

Direktorat za kulturnu baštinu je tokom 2017. godine, obavljao poslove koji se odnose na: zaštitu i očuvanje kulturne baštine; unapređenje konzervatorske, muzejske, arhivske, kinotečke i bibliotečke djelatnosti; učešće u izradi i realizaciji međunarodnih programa istraživanja; praćenje propisa i procjenu njihovog uticaja na kulturnu baštinu; ostvarivanje saradnje sa NVO koje se bave zaštitom kulturne baštine; izradu tekstova nacrti i predloga zakona i drugih propisa iz ove oblasti i staranje o njihovom sprovođenju; vršenje nadzora nad radom Državnog arhiva, Uprave za zaštitu kulturnih dobara i javnih ustanova iz oblasti

kulturne baštine čiji je osnivač država; utvrđivanje ispunjenosti uslova za osnivanje i rad javnih ustanova kulture iz oblasti kulturne baštine i realizaciju Akcionog plana Programa razvoja kulture 2016–2020, za tekuću godinu.

Programom zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu, koji se odnosio na finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od značaja za ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulturne baštine, od planirana 102 projekta i programa realizovano je 100, od kojih je 76 realizovano u potpunosti, a realizacija 24 projekta se nastavlja u 2018. godini. Realizovani su projekti iz oblasti: konzervatorskih i arheoloških istraživanja (13 realizovano u potpunosti, a 4 se realizuje u 2018. godini); izrade konzervatorskih projekata i/ili sprovođenje konzervatorskih mjera (27 realizovanih u potpunosti, a 14 se realizuju u 2018. godini); edukacije i doedukacije stručnog kadra (3 realizovana); popularizacije i prezentacije kulturne baštine (26 realizovano u potpunosti, a 6 se realizuje u 2018. godini); poboljšavanja uslova za zaštitu, očuvanje i prezentaciju kulturnih dobara, odgovorajućom opremom (10 realizovanih projekata). Dva projekta nijesu realizovana, i to Rekognosciranje crnogorskog podmorja – budvanski akvatorijum, zbog odustajanja od kampanje jednog od subjekata saradnje RPM Nautical Foundation, kao i projekat „Dinosaurs xtreme“, blockbuster interaktivna izložba, jer JU Prirodnjački muzej Crne Gore nije bila u mogućnosti obezbijediti sredstva iz drugih izvora. Finansijska sredstva za realizaciju projekata iz Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu obezbijeđena su iz opštih prihoda budžeta Crne Gore i namjenskih sredstava (od rente za zaštitu i očuvanje kulturnih dobara), a iznosila su ukupno **832.435,00 €**, od čega 420.000,00 € namjenskih sredstava.

Pripremljen je i **Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2018. godinu**, kojim je obuhvaćeno 116 projekata predloženih od strane nacionalnih i opštinskih ustanova i samostalnih organa uprave iz oblasti kulturne baštine, u ukupnom iznosu od **1.138.833,23 €**.

U oblasti integralne zaštite, realizovani su poslovi koji se odnose na koordinaciju i aktivno praćenje dinamike realizacije poslova i izradu izvještaja o implementaciji AP menadžment planova Istorijskog jezgra Cetinja, stećaka – srednjovjekovnih grobalja (upisanih na UNESCO listu kulturne baštine) i Utvrđenja Besac. U saradnji sa Arhitektonskim fakultetom Univerziteta Crne Gore, urađen je prijedlog Menadžment plana urbane cjeline Stari grad Bar.

Sproveden je **upravni nadzor** nad radom JU Narodni muzej Crne Gore, 4. i 9. avgusta, kao i 25. i 26. oktobra 2017. godine. Kontrole i praćenje izvršavanja naloženih mjera, naročito su intenzivirane nakon podnošenja krivične prijave kod Osnovnog državnog tužilaštva u Cetinju, od strane Aleksandra Berkuljana, koja se odnosi na podatke o neevidentiranim pokretnim kulturnim dobrima u posjedu Narodnog muzeja Crne Gore. Imajući u vidu uočene nepravilnosti, Vlada Crne Gore je na prijedlog Ministarstva, donijela Odluku o obrazovanju Državne komisije koja će vršiti nadzor nad sprovođenjem revizije Narodnog muzeja i utvrditi broj i stanje pokretnih kulturnih dobara.

Shodno ovlaštenjima iz Zakona o bibliotečkoj djelatnosti Ministarstvo je izdalo saglasnost JU Gradska biblioteka i čitaonica Herceg Novi za obavljanje bibliotečke djelatnosti.

Od ostalih aktivnosti, realizovano je: izdavanje i prezentacija publikacije „Potencijali kulturne baštine Crne Gore - ekonomska valorizacija“, u okviru koje je predstavljeno 27 kulturnih dobara i 3 potencijalna koja mogu biti ekonomski valorizovana u turističke, ali i druge svrhe; saradnja sa Arhitektonskim fakultetom Univerziteta Crne Gore u odnosu na izradu HIA za područje Kotora, izradu Menadžment plana Starog grada Bara i Elektrotehničkim fakultetom Univerziteta Crne Gore, a u odnosu na digitalnu prezentaciju podataka o kulturnoj baštini Crne Gore; radionica „Saobraćajni prelaz preko Boke – Verige“, organizovana u saradnji sa Arhitektonskim fakultetom Crne Gore, Tehničkim veleučilištem u Zagrebu i ICOMOS-om Hrvatske; prezentacija video snimka virtuelne rekonstrukcije jednog

dijela Duklje, koja je nastala kao rezultat crnogorskih i italijanskih institucija u ovoj oblasti geo-fizičkih istraživanja; predavanje Miljenka Domjana, predsjednika Hrvatskog vijeća za kulturna dobra i Bruna Diklića, šefa Odjeljenja za graditeljsku baštinu, krajolik i prostorno planske mjere zaštite Ministarstva kulture Republike Hrvatske, o pronalasku, restauraciji i konzervaciji bronzane grčke skulpture Apoxiomen, održano u Crnogorskoj galeriji umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“; svečanost posvećena arheološkim nalazima otkrivenim tokom polaganja podmorskog kabla u okviru evropskog projekta interkonekcije Crna Gora – Italija održana u Perastu; obilježavanje Međunarodnog dana spomenika i spomeničkih cjelina, pod sloganom „Kulturna baština i održivi turizam“, u skladu sa ovogodišnjom temom ICOMOS.

U saradnji sa Ministarstvom kulture Narodne Republike Kine maja 2017. godine na Cetinju je pripremljena i otvorena izložba „Ruralna arhitektura Crne Gore i NR Kine“, organizovana povodom obilježavanja 10 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa dvije zemlje.

U toku 2017. godine finalizovani su radovi na restauraciji kulturnog dobra Mlin Ivana Crnojevića, finansiranog posredstvom Fonda američkog ambasadora za zaštitu i očuvanje kulturne baštine (AFCP), a kroz saradnju sa UNDP-om.

U cilju afirmacije rodne ravnopravnosti i kulturnih izraza različitih socijalnih grupa uključujući lica koja pripadaju manjinama, realizovane su aktivnosti koje se odnose na osnivanje Muzeja žena, izrada elaborata o opravdanosti osnivanja, organizovanje izložbe „DRUGARICE – Ženski pokret u Crnoj Gori 1943–1953“, radionice „Feministički aktivizam i savremena muzeologija“, za kustoskinje i kustose, u saradnji sa dr Viv Golding i panel diskusije na temu „Kakav Muzej žena nam treba?“.

U skladu sa odredbama zakona i podzakonskih akata iz oblasti kulturne baštine, u Ministarstvu kulture su u toku 2017. godine, djelovale sljedeće komisije: Komisija za dodjelu stručnih zvanja, Komisija za polaganje stručnog ispita, Komisija za izdavanje i oduzimanje konzervatorske licence, Komisija za izdavanje i oduzimanje istraživačke licence i Komisija za spomen – obilježja, o čemu je Ministarstvo postupalo u prvostepenom postupku.

Cijeneci značaj kulturnog dobra Manastirski kompleks Sv. Arhandela Mihaila na Prevlaci kod Tivta, a u cilju sveobuhvatne analize, Ministarstvo kulture je obrazovalo Stručni tim u čijem sastavu su bili eksperti iz zemlje i regiona, koji su na osnovu neposrednog uvida na terenu, uvida u stručnu dokumentaciju, te nalaza do kojih se došlo tokom sprovedenih arheoloških istraživanja i drugih aktivnosti, sačinili stručno mišljenje i dali sugestije, u pogledu metodologije i obima budućih istraživačkih radova i prijedloga za prezentaciju i revitalizaciju predmetnog manastirskog kompleksa.

4.3. Direktorat za medije

Direktorat za medije učestvuje u realizaciji Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. i Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2012–2018. (realizacija obaveza iz godišnjih akcionih planova).

Shodno Zakonu o medijima i načinu implementacije Preporuke Komiteta ministara Savjeta Evrope REC (2007)² o raznovrsnosti medijskog sadržaja i podršci medijskom pluralizmu, realizovan je redovni godišnji Konkurs za sufinansiranje programskih sadržaja u lokalnim štampanim medijima i medijskim naučnim časopisima. Podrška lokalnim štampanim medijima realizuje se u cilju očuvanja tradicije i kulturne baštine, razvoja nauke i obrazovanja, informisanja na nivou lokalnih zajednica, informisanja o inkluziji RE populacije u crnogorsko društvo, informisanje o negativnom fenomenu trgovine ljudima. Podrška medijskim naučnim časopisima realizuje se u cilju razvoja nauke i obrazovanja i kulture, razvoju medijskog pluralizma i medijske pismenosti.

U skladu sa Strategijom za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u Crnoj Gori 2016–2020. realizovan je redovni godišnji konkurs za izbor najboljeg istraživačkog priloga na temu „Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori“. Autoru je dodijeljena plaketa i novčana nagrada na svečanosti koju povodom 8. aprila, Svjetskog dana Roma, organizuju Ministarstvo kulture i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava.

U skladu sa Strategijom za borbu protiv trgovine ljudima 2012–2018. Ministarstvo je u saradnji s Kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima organizovalo obuku za novinare na temu „Uloga medija u borbi protiv trgovine ljudima“. Ministarstvo je takođe u skladu sa obavezama iz ove strategije sufinansiralo proizvodnju programskih sadržaja koji imaju za cilj informisanje javnosti o negativnom fenomenu trgovine ljudima.

4.4. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture

Intersektorska saradnja - U cilju uspostavljanja intersektorske saradnje, ustanovljeni su novi modeli zajedničke realizacije programa i projekata sa drugim državnim resorima, obrazovnim, naučnim i srodnim institucijama.

Saradnja sa sektorom obrazovanja - Ministarstvo kulture je uspostavilo saradnju s Univerzitetom Crne Gore, umjetničkim fakultetima sa Cetinja, Fakultetom za crnogorski jezik i književnost, kao i Arhitektonskim fakultetom, na osnovu koje je tokom 2017. godine realizovan jedan broj projekata, a te ustanove su bile uključene i u posebne programe koje implementira Ministarstvo. Među projektima realizovanim sa **Muzičkom akademijom** ističemo međunarodnu konferenciju „Muzičko nasljeđe Crne Gore“ i okrugli sto sa temom „Muzičko obrazovanje u Crnoj Gori - Perspektive i izazovi“, na kojem su učestvovali predstavnici muzičkih akademija iz Crne Gore i Slovenije, te direktori 14 muzičkih škola; sa **Univerzitetom Crne Gore** - projekat „Antifašistička mapa Nikšića“, koji je imao za cilj da afirmiše antifašističke vrijednosti na kreativan način i učini ih prijemčivim savremenom umjetničkom izrazu; sa **Arhitektonskim fakultetom UCG** zaključen je Ugovor o saradnji u okviru kojeg je izrađena Studija procjene uticaja na baštinu za Prirodno i kulturno-istorijsko područje Kotora (HIA), u skladu sa smjernicama ICOMOS, koju je Vlada Crne Gore usvojila 10. novembra 2017. godine, radionica „Saobraćajni prelaz preko Boke – Verige“ u kojoj je učestvovalo i Tehničko veleučilište iz Zagreba i ICOMOS Hrvatske.

Saradnja sa sektorom nauke - Ministarstvo kulture je u martu 2017. potpisalo sporazum sa Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti, kojim je iskazan zajednički interes za dugoročnu saradnju na realizaciji mnogobrojnih projekata iz oblasti kulture i umjetnosti. Zajedničkim aktivnostima obilježeno je 170 godina od objavljivanja „Gorskog vijenca“. Organizovan je i zajednički okrugli sto na temu „Arheološki lokaliteti u Crnoj Gori i stanje kulturne baštine Crne Gore i modeli unapređenja“.

Saradnja sa sektorom poljoprivrede - Ministarstvo kulture i Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, u septembru 2017, zaključili su Sporazum o zajedničkoj realizaciji projekta „Agro dizajn – crnogorska kultura hrane“, koji je jedan od projekata planiranih programom „Kreativna Crna Gora: Identitet, imidž, promocija“. Organizovane su radionice u cilju kreiranja vizuelnog identiteta tradicionalnih crnogorskih proizvoda, a aktivnosti na realizaciji ovog projekta nastaviće se i u 2018. godini.

Saradnja s nevladinim sektorom - U skladu s obavezama propisanim Zakonom o nevladinim organizacijama, Ministarstvo kulture je sačinilo Sektorsku analizu za utvrđivanje predloga prioriternih oblasti od javnog interesa i potrebnih sredstava za finansiranje projekata i programa nevladinih organizacija u 2018. godini, na osnovu strateških i planskih dokumenata i nakon sprovedenih konsultacija sa zainteresovanim nevladinim organizacijama. Konsultacije su obavljene u skladu s javnim pozivom - elektronskim putem i održavanjem konsultativnog sastanka 25.7.2017. godine. Odlukom Vlade od 2.11.2017. kultura i umjetnost

su utvrđene kao prioritetne oblasti od javnog interesa u kojima će se finansirati projekti i programi nevladinih organizacija u 2018. godini, i shodno tome, Zakonom o budžetu Crne Gore za 2018. godinu, na poziciji Ministarstva kulture opredijeljena su sredstva u iznosu od 340.866,48 €.

Intersektorske strategije - Ministarstvo kulture intenzivno je saradivalo sa drugim resorima u izradi i realizaciji intersektorskih strateških i planskih dokumenata: Strategija za mlade 2017–2021. (Ministarstvo sporta); Strategija za razvoj i podršku darovitim učenicima 2015–2019. (Ministarstvo prosvjete); Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori 2013–2018, Strategija za zaštitu lica sa invaliditetom od diskriminacije i promociju jednakosti 2017–2021. i Plan aktivnosti za postizanje rodne ravnopravnosti 2017–2021. (Ministarstvo za ljudska i manjinska prava); Strategija informisanja javnosti o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji 2014–2018. (Ministarstvo evropskih poslova); Strategija saradnje s iseljenicima 2015–2018. (Ministarstvo vanjskih poslova); Nacionalni plan akcije za djecu NPAD 2013–2017. (Ministarstvo rada i socijalnog staranja); Nacionalna strategija održivog razvoja do 2030. godine (Ministarstvo održivog razvoja i turizma); Strategija za smanjenje rizika od katastrofa od 2018–2023. (Ministarstvo unutrašnjih poslova).

4.4.1. Kabinet ministra

Aktivnosti Kabineta ministra tokom 2017. godine bile su usmjerene na organizaciju bilateralnih i multilateralnih susreta, učešća ministra na međunarodnim konferencijama i programima, u zemlji i inostranstvu i drugih protokolarnih aktivnosti.

U cilju unapređenja institucionalne saradnje i ravnomjernog razvoja kulture u Crnoj Gori, realizovane su posjete lokalnim zajednicama, ustanovama kulture i susreti sa predstavnicima manifestacija i festivala.

Kabinet ministra je u kontinuitetu objavljivao saopštenja i informacije o aktivnostima ministra i Ministarstva, komunicirao sa medijima, organizovao pres konferencije i odgovarao na pitanja novinara.

4.4.2. Služba za opšte poslove i finansije

Služba za opšte poslove i finansije je blagovremeno i ažurno realizovala sve aktivnosti koje se odnose na: državnu pomoć (prijava državne pomoći za 2017. godinu i Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2016. godinu), javne nabavke (Izvještaj o javnim nabavkama za 2016. godinu, Izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila u postupcima javnih nabavki za 2017. godinu, Plan javnih nabavki za 2017. godinu).

Na osnovu Plana javnih nabavki za 2017. godinu, sprovedeno je 8 postupaka javnih nabavki.

U skladu sa Zakonom, donijet je Kadrovski plan za 2017. godinu.

Preko Uprave za kadrove, objavljeno je osam oglasa za popunjavanje radnih mjesta u Ministarstvu kulture.

Izvršen je godišnji popis osnovnih sredstava i obračun amortizacije.

Ažurno su obavljani svi poslovi koji se odnose na finansijsko i računovodstveno poslovanje Ministarstva i institucija iz nadležnosti Ministarstva kulture.

U cilju profesionalnog usavršavanja službenici Ministarstva kulture su preko Uprave za kadrove pohađali 21 obuku.

4.5. Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Uprava za zaštitu kulturnih dobara (u daljem tekstu: Uprava), sa sjedištem na Cetinju i područnom jedinicom u Kotoru - kao organ uprave u sastavu Ministarstva kulture, u cilju zaštite i očuvanja kulturne baštine Crne Gore, tokom 2017. godine, realizovala je aktivnosti, koje se odnose na upravne i sa njima povezane stručne poslove.

Mišljenja na planska dokumenta i davanje smjernica - Uprava je u 2017. godini izdala 100 mišljenja na planska dokumenta i to na: jedan prostorno urbanistički plan, 51 za detaljne urbanističke planove, 2 za odabir lokacije za izgradnju objekata, 4 za studije zaštite kulturnih dobara, 2 za studije vizuelnog uticaja, jedno na sveobuhvatnu Procjenu uticaja na baštinu HIA, 10 za opštinske studije lokacije, 2 za urbanističke projekte, 5 za planove postavljanja privremenih objekata, 2 za elaborate privremenih objekata, 2 za planove koncesija i jedno za male hidroelektane. Takođe, Uprava je izdala mišljenja na nacрте prostornih planova posebne namjene: Nacionalnog parka *Prokletije*, *Skadarsko jezero* i za Obalno područje Crne Gore. Pored navedenog, Uprava je izdala 9 smjernica za izradu planskih dokumenata i 6 programskih zadataka, donijela/usvojila 6 studija zaštite kulturnih dobara, 17 stručnih stavova, kao i 16 odobrenja za sprovođenje arheoloških istraživanja i jedno o odbijanju. U izvještajnom periodu Uprava je izdala i 130 mišljenja: 12 na ponudu prava preče kupovine i 118 mišljenja na izvoz umjetnina.

Konzervatorski uslovi - Uprava je izdala 112 konzervatorskih uslova za izradu konzervatorskih projekata za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima, na zahtjev vlasnika, odnosno držaoca kulturnih dobara: 108 za nepokretna kulturna dobra, 3 za pokretna kulturna dobra, i donijela jedno rješenje o odbijanju. Izdato je 59 saglasnosti na projektnu dokumentaciju na osnovu izdatih konzervatorskih uslova: 50 za nepokretna kulturna dobra, 6 za pokretna kulturna dobra i 3 rješenja o odbijanju. Donijeto je jedno rješenje o privremenom obustavljanju radova, jedno o daljem izvođenju radova, i upućeno 27 zahtjeva, Upravi za inspekcijske poslove.

Uspostavljanje zaštite kulturnih dobara - Uprava je obradila 21 inicijativu za uspostavljanje zaštite, sačinila 28 elaborata o valorizaciji kulturnih vrijednosti dobara, donijela 18 rješenja o utvrđivanju statusa kulturno, i tim povodom održala 18 usmenih rasprava. Nadalje, Uprava je izdala 22 stručna mišljenja po zahtjevima stranke, kao i jedno rješenje o prethodnoj zaštiti. Po osnovu revalorizacije donijeta su 4 rješenja o utvrđivanju statusa kulturno i tim povodom održane 4 usmena rasprave.

Izdavačka djelatnost - Uprava je pripremila osmi broj časopisa *Starine Crne Gore*, posvećen valorizovanim kulturnim dobrima Crne Gore.

Ostale aktivnosti - Donijeto je i 25 rješenja o slobodnom pristupu informacijama. Predstavnici Uprave su participirali u okviru svojih nadležnosti u realizaciji Akcionog plana za realizaciju odluka koje se odnose na područje Kotora usvojenih u Istanbulu u julu 2016. godine, od strane UNESCO. Tokom izvještajnog perioda, Uprava je organizovala i/ili participirala u sastancima iz domena djelatnosti/nadležnosti Uprave, u matičnoj instituciji ili van nje, kao i u projektima iz oblasti očuvanja kulturne baštine, od čega najviše kroz saradnju sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, naročito iz oblasti valorizacije kulturne baštine u turizmu.

Kadrovski i prostorni kapaciteti - Uprava koristi objekte na Cetinju i Kotoru. Poslove obavlja kroz dva sektora i dvije područne jedinice u Kotoru (za teritorije opština Kotor, Tivat, Herceg Novi i Budva) i Podgorici (za teritorije opština Andrijevića, Bar, Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Kolašin, Mojkovac, Nikšić, Plav, Plužine, Pljevlja, Podgorica, Rožaje, Šavnik, Ulcinj i Žabljak), sa 36 zaposlenih. Imajući u vidu složenost poslova koje obavlja ovaj organ, evidentan je nedovoljan broj kadrovskih kapaciteta, sa iskustvom u ovoj oblasti. Iz tog razloga Ministarstvo kulture će u buduće, raditi na jačanju kadrovskih kapaciteta, u ovom organu, kako bi se odgovorilo složenim poslovima koje obavlja ovaj organ.

4.6. Državni arhiv Crne Gore

Aktivnosti Državnog arhiva Crne Gore (u daljem tekstu: DACG), koji je samostalni organ državne uprave, osnovan za vršenje arhivske djelatnosti na području Crne Gore, u 2017. godini, bile su usmjerene u pravcu: poboljšanja uslova i kvaliteta rada, realizacije redovnih zadataka i obaveza iz arhivske i izdavačke djelatnosti, saradnje sa državnim organima i drugim subjektima, saradnje sa Međunarodnim arhivskim savjetom i državnim arhivima i dr.

Izdavačka djelatnost - DACG je, pored godišnje publikacije Arhivskih zapisa, objavio osam publikacija, od čega ističemo: A. Berkuljan, T. Jović *Dnevnik ađutanture kralja gospodara Nikole I*; Živko Andrijašević *Crnogorska ideologija 1860–1918*; Luka Milunović *Crnogorsko glumište*; Aladin Husić *Crna Gora u defteru dukadžinskog sandžaka iz 1570. godine*; Božidar Šekularac *Crna Gora u doba Crnojevića* i dr.

Prezentacija arhivske građe – DACG je kroz 9 izložbi prezentovao istraživačke projekte u 2017. godini, od kojih pominjemo: *Tursko-crnogorski odnosi u XIX vijeku i prvoj polovini XX vijeka u arhivskim dokumentima Turske i Crne Gore*, *Zvanične čestitke Nikoli I povodom jubilarnih svečanosti 1910. godine*, *Narodno pozorište Nikšić 1949–1965* i dr. Takođe, DACG je realizovao manifestaciju *Nedjelja arhiva*, sa preko 60 aktivnosti, među kojima su: izložbe dokumenata, predavanja, posjete arhivima kroz saradnju sa školama i dr. sadržaji, u 14 opština.

Međunarodna saradnja – DACG je ostvario saradnju sa Međunarodnim arhivskim savjetom (ICA), Forumom slovenskih kultura, i School Univerziteta San Jose, ICARUS-om, kao i sa ostalim međunarodnim organizacijama. U saradnji sa Turskom, organizovana je i izložba *Tursko-crnogorski odnosi u XIX vijeku i prvoj polovini XX vijeka u arhivskim dokumentima Turske i Crne Gore*, u Ministarstvu kulture.

Kadrovski kapaciteti – DACG ima 152 zaposlena lica, što je 26 manje u odnosu na broj predviđen Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji. Zbog specifičnosti djelatnosti, DACG u kontinuitetu organizuje stručno osposobljavanje zaposlenih, te su u 2017. godini dva službenika pohađala školu u Trstu u organizaciji Međunarodnog instituta za arhivske nauke Trst i Maribor, a pod pokroviteljstvom Centralnoevropske inicijative (CEI). Tema rada je bila *Upravljanje digitalnim zapisima* i *Obuka arhivista u 21. vijeku*. Shodno propisanim obavezama, DACG je započeo poslove na izmjenama i dopunama Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, u cilju što efikasnije i svrsishodnije popune radnih mjesta.

Prostorni kapaciteti - DACG vrši djelatnost na teritoriji države, te ima organizacione jedinice u gotovo svim opštinama, sa površinom poslovnog prostora cca 6.052m². Od toga je 3.698m² prostor za smještaj arhivske građe, 1.415m² kancelarijski prostor, a preostalih 939m² se odnosi na konzervatorsku radionicu, čitaonice, izložbeni prostor i ostalo. U vlasništvu DACG, tj. države je 4.140m² ili 68% od ukupnog prostora koji koristi navedeni organ državne uprave. U 2017. godini, izvršeno je preseljenje Arhivskog Odsjeka za istoriju radničkog pokreta i Arhivskog odsjeka za zaštitu arhivske građe van arhiva, u Podgorici, koji je i opremljen odgovarajućim mobilijarom, izvršena nabavka i ugradnja polica u arhivskim odsjecima Berane, Bijelo Polje, Pljevlja i Cetinje, kao i obezbijedena oprema za izlaganje i čuvanje arhivske građe, računari, štampači i skeneri, kao i kancelarijski namještaj, kao i japanski papir i drugi materijal za potrebe Odjeljenja za konzervaciju i restauraciju arhivske građe. Rekonstruisano je nekoliko objekata u: Herceg Novom (zanatski radovi na zgradi, gdje su poboljšani uslovi čuvanja arhivske građe i rada zaposlenih), Beranama (sanacija 3 depoa), Cetinju (sanacija depoa), Podgorici; uz pomoć Uprave za imovinu urađene su neophodne opravke u poslovnim prostorijama.

5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE

5.1. Bilateralna saradnja

Najznačajniji bilateralni susreti tokom 2017. godine bili su sa: ministarkom kulture Republike Hrvatske, prilikom zvanične posjete Hrvatskoj; ministrom kulture i informisanja Republike Srbije i ministarkom kulture Republike Albanije, na marginama sastanka Savjeta ministara kulture zemalja Jugoistočne Evrope u Tirani; predsjednikom Vlade Republike Kosovo i ministrom kulture, omladine i sporta, prilikom zvanične posjete Republici Kosovo. Osim toga, upriličeni su bilateralni susreti s ambasadorima Kine, SAD, Izraela, Poljske, Palestine, Slovačke, Italije, Republike Kosovo, Rumunije, UK Velike Britanije i Sjeverne Irske, Makedonije i Islamske Republike Iran, kao i sa generalnim sekretarom Ministarstva vanjskih poslova Flandrije i direktorom biblioteke Aleksandrina iz Egipta.

5.1.1. Sporazumi i protokoli o kulturnoj saradnji

Tokom 2017. godine, potpisani su i usvojeni sljedeći dokumenti iz oblasti međunarodne saradnje: Program kulturne saradnje između Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva vanjskih poslova Države Izrael za period 2017–2020. godine, Sporazum o saradnji u oblasti kulture između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Kosovo, Huandžou deklaracija o kulturnoj saradnji Narodne Republike Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope sa planom saradnje za 2018. i 2019. godinu, Sporazum između Vlade Crne Gore i Vlade Arapske Republike Egipat o saradnji u oblasti kulture i Memorandum između Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Hrvatske o saradnji u oblasti zaštite i očuvanja podvodne kulturne baštine za period 2017–2020. godine.

5.2. Multilateralna saradnja

Multilateralna saradnja Ministarstva kulture u 2017. godini zasnivala se na učešću u programima brojnih međunarodnih tijela i organizacija: Evropska unija, Savjet Evrope, UNESCO, Savjet ministara kulture zemalja Jugoistočne Evrope, Forum slovenskih kultura, Mehanizam saradnje „16+1“ između NR Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope, Fondacija Konrad Adenauer, Traduki, Fondacija Ana Lind, Bijenale mladih umjetnika Evrope i Mediterana.

U 2017. godini je pokrenuta procedura pristupanja Crne Gore potpornom fondu Savjeta Evrope – Eurimages.

Crna Gora postala je članica SEE Cinema Network - mreže kinematografija Jugoistočne Evrope.

Delegacija Ministarstva kulture je učestvovala na sljedećim bitnim događajima tokom 2017. godine: Savjetu ministara kulture zemalja Jugoistočne Evrope, u februaru u Tirani, Albanija; Svjetskom forumu o interkulturnom dijalogu, u maju u Bakuu, Azerbejdžan; Forumu kulturne saradnje NR Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope, u septembru u gradu Huandžou i Generalnoj konferenciji UNESCO, u novembru u Parizu.

Ministarstvo kulture je učestvovalo na Dvadesetoj berzi mediteranskog arheološkog turizma, koja se održala u oktobru u Pestumu, Italija, a kroz prezentaciju antičkog perioda u Crnoj Gori. Za navedenu priliku pripremljena je trojezična publikacija „Antičke uspomene iz Crne Gore“.

Predstavnik Ministarstva kulture učestvovao je na 30. zasjedanju Generalne skupštine Međunarodnog centra za proučavanje očuvanja i obnove kulturnih dobara (ICCROM).

5.2.1. Saradnja s UNESCO

Transnacionalna, serijska nominacija venecijanskih utvrđenja od XVI do XVII vijeka, čiji je sastavni dio i Kotorska tvrđava, a koju su podnijele Italija, Hrvatska i Crna Gora, prihvaćena je na 41. zasjedanju UNESCO Komiteta za svjetsku baštinu u Krakovu.

U saradnji s Regionalnim centrom za očuvanje nematerijalne kulturne baštine Jugoistočne Evrope u Sofiji, realizovana je radionica u odnosu na pisanje nominacionog dosijea za nematerijalna dobra, i pokrenuta procedura pripreme Nominacionog dosijea za upis Bokeljske mornarice na Reprezentativnu listu nematerijalnih dobara UNESCO-a.

Na prijedlog Ministarstva kulture, Vlada Crne Gore je usvojila Akcioni plan za realizaciju Odluka koje se odnose na područje Kotora, usvojenih u Istanbulu u julu 2016. godine od strane Komiteta UNESCO.

U saradnji s UNESCO-om organizovana je petodnevna radionica na temu konzervacija stećaka, na kojoj su učestvovali stručnjaci iz Crne Gore, Srbije, Hrvatske i Bosne i Hercegovine, predstavnici država na čijim teritorijama se nalaze lokaliteti sa stećcima koji su upisani na UNESCO Listu svjetske baštine.

Nematerijalna kulturna dobra Bokeljska mornarica i Fašinada prezentovana su na izložbi „Nematerijalna kulturna baština Jugoistočne Evrope“, organizovanoj od strane Regionalnog centra za očuvanje nematerijalne kulturne baštine Jugoistočne Evrope (UNESCO Centar II kategorije) u Sofiji, Bugarska.

5.2.2. Saradnja s Evropskom unijom

Crnogorski kulturni i kreativni sektor bio je tokom 2017. godine aktivan kada su u pitanju programi EU: Kreativna Evropa i Evropa za građane. Objavljena su tri poziva u okviru potprograma Kultura Kreativne Evrope (za projekte saradnje, književno prevođenje i evropske platforme). Kao i prethodnih godina, Ministarstvo ne raspolaže podacima o broju podnesenih prijava, budući da korisnici nijesu u obavezi da dostave informaciju o apliciranju. Prema dostupnim rezultatima, crnogorske organizacije imale su uspjeha i kao partneri ostvarili učešće na dva projekta koji su dobili podršku (Opština Herceg Novi i Herceg Fest na konkursu za projekte saradnje i Muzički centar Crne Gore na konkursu za evropske platforme). Sve informacije relevantne za Program blagovremeno su objavljivane na veb portalu crnogorskog Deska, kao i na društvenim mrežama.

U okviru konkursa Evropsko sjećanje programa Evropa za građane, Centar za demokratsku tranziciju je ostvario grant za projekat „Evropa u traganju za sobom – Horizonti 1917–2017“.

U okviru prvog poziva Interreg IPA prekograničnog programa saradnje Italija – Albanija – Crna Gora koji je objavljen u martu 2017. godine, Ministarstvo kulture će učestvovati u sljedećim projektima: kao vodeći partner u projektu MONET- „Culture in Motion in Adriatic Networks of Museums“ i kao partner na projektu HAMLET - „Highlighting Artisanal Manufacturing, Culture and Ecotourism“. U okviru istog poziva, Ministarstvo kulture će biti pridruženi partner Filmskom centru i Crnogorskom narodnom pozorištu.

5.2.2.1. Obaveze iz pregovaračkih poglavlja

U okviru Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za 2017. godinu, Ministarstvo kulture je imalo i realizovalo sljedeće obaveze:

- Poglavlje 26 - predviđeni su i realizovani sljedeći planovi: Akcioni plan za realizaciju Programa razvoja kulture 2016–2020. za 2018. godinu s Izvještajem za 2017. godinu i Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2018. godinu s Izvještajem o implementaciji Programa za 2017.

- Poglavlje 1 - Ministarstvo kulture je u septembru formiralo Radnu grupu za pripremu izmjena i dopuna Zakona o zaštiti kulturnih dobara, čiji je zadatak, između ostalog, usaglašavanje Zakona sa Direktivom 2014/60/EU o povraćaju kulturnih predmeta nezakonito iznesenih s državnog područja države članice, a u skladu sa rokovima postavljenim u PPCG-u.

- Poglavlje 10 - U 2017. godini je usvojen Zakon o izmjenama i dopunama zakona o slobodnom pristupu informacijama.

- Poglavlje 23 - Ministarstvo je u IV kvartalu 2017. organizovalo obuku za novinare s posebnim osvrtom na član 10 Evropske konvencije o ljudskim pravima i slobodama, u kontekstu slobode izražavanja.

5.2.2.2. IPA Projekat „Održivo upravljanje turizmom u okviru jadranskog naslijeđa“ – HERA

U okviru realizacije IPA projekta HERA „Održivo upravljanje turizmom u okviru Jadranskog naslijeđa“, u JP Kulturni centar Bar održana je radionica „Interpretacija kulturno – istorijskog naslijeđa“, posvećena modelima turističke valorizacije Utvrđenja Besac koje je restaurirano u okviru navedenog projekta.

5.2.3. Programi Savjeta Evrope

Vlada Crne Gore, na sjednici od 27. jula, na prijedlog Ministarstva kulture usvojila je Informaciju o potrebi pristupanja Crne Gore potpornom fondu Savjeta Evrope - Eurimages, nakon čega je Generalnom sekretarijatu SE upućeno pismo interesa. Uključenje u fond Eurimages je najznačajniji korak u integraciji Crne Gore u evropsku kinematografiju, sa finansijskim i kulturološkim benefitima.

U septembru su obilježeni Dani evropske baštine, manifestacija koja se organizuje pod pokroviteljstvom Savjeta Evrope i Evropske Komisije, a kroz organizovanje 35 programa u 12 opština, sa temom „Kulturna i prirodna baština – pejzaž mogućnosti“. Manifestacija je otvorena međunarodnom konferencijom „Kulturna i prirodna baština – mogućnosti za zaštitu, promociju i valorizaciju“ čiji su učesnici bili stručnjaci iz oblasti zaštite i očuvanja kulturne baštine i pejzaža iz Crne Gore, Hrvatske, Austrije, Italije i Francuske. Program Dana evropske baštine bio je baziran na organizovanju izložbi, predavanja, radionica, koncerata, pješačkih i informativnih tura, a obuhvatio je i posjete nacionalnim parkovima i kulturnim dobrima.

Međunarodna manifestacija „Noć muzeja“ obilježena je izložbama u Budvi, Bijelom Polju, Cetinju, Podgorici, Pljevljima, Kotoru, Kolašinu, Tivtu i Herceg Novom.

5.3. Ostali međunarodni programi i manifestacije

Bijenale mladih umjetnika Evrope i Mediterana održano je 4–9. maja 2017. u Tirani, Albanija. Crnu Goru su predstavljali Teodora Nikčević i Siniša Radulović za oblast vizuelnih umjetnosti i Kristina Gvozdinović za oblast književnost.

U okviru programa Međunarodne fondacije Ana Lind realizovana su dva godišnja sastanka crnogorske mreže u Podgorici, objavljen je tradicionalni literarni konkurs za

najbolju kratku priču euro-mediteranskog regiona pod nazivom „A Sea of Words“ i kontinuirano su promovisane mogućnosti ove mreže.

U okviru prevodilačke mreže Traduki obezbjeđena je podrška za projekat izdavačke kuće „OKF“ sa Cetinja „Pisci u Prijestonici“ kojim se otvara prostor za valorizaciju crnogorskog i evropskog kulturnog nasljeđa kroz književnost i kulturu.

Ministarstvo kulture je 20. i 21. novembra 2017. u saradnji sa MVP i fondacijom Konrad Adenauer organizovalo konferenciju „Politike državnog i kulturnog identiteta u kontekstu savremenih međunarodnih odnosa“, koja je planirana programom Kreativna Crna Gora - Identitet, imidž, promocija 2017–2020.

Tokom 2017. godine obezbjeđivana je kontinuirana podrška prezentaciji crnogorske kulture na značajnim međunarodnim manifestacijama i festivalima: Međunarodnom filmskom festivalu u Berlinu i Sarajevu; Festivalu filma Jugoistočne Evrope u Parizu i Berlinu; Marketu Međunarodnog filmskog festivala u Kanu; Sajmu knjiga u Lajpcigu itd.

6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE

U oblasti unapređenja institucionalnog okvira Ministarstvo kulture je završilo proces i postupak registracije nove nacionalne ustanove kulture - Filmski centar Crne Gore, osnovane Odlukom Vlade od 29. decembra 2016. godine, koja je zvanično počela sa radom 6. aprila 2017. godine.

Na planu reorganizacije postojećeg institucionalnog okvira posebna pažnja bila je posvećena izradi novih pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji nacionalnih ustanova kulture. Utvrđeni su Pravilnici o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji sljedećih javnih ustanova: Filmski centar Crne Gore, Narodni muzej Crne Gore, Biblioteka za slijepe Crne Gore, Pomorski muzej Crne Gore. U fazi usaglašavanja su pravilnici Kraljevskog pozorišta „Zetski dom“, Centra savremene umjetnosti, Muzičkog centra Crne Gore i Prirodnjačkog muzeja Crne Gore, dok su u proceduri izrade nova akta u: Nacionalnoj biblioteci Crne Gore „Đurđe Crnojević“, Crnogorskoj kinoteci i Crnogorskom narodnom pozorištu.

Nakon analiza stanja u nacionalnim ustanovama kulture izvršeno je usklađivanje i unapređenje njihovih djelatnosti donošenjem novih statuta (Kraljevsko pozorište „Zetski dom“, odnosno izmjenama i dopunama statuta (Prirodnjački muzej Crne Gore i Crnogorska kinoteka).

6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva

JU Crnogorsko narodno pozorište

Crnogorsko narodno pozorište (u daljem tekstu: CNP) u 2017. godini realizovalo je 7 premijera, 26 repriznih predstava kao dio redovnog repertoara, muzičke, filmske i druge programe. Repertoar CNP-a realizovan je na obje scene (Velika i Scena Studio), a posebne programske segmente čine Scena Akademija i Dječija scena. U oktobru 2017. godine počela je rekonstrukcija Male scene CNP-a što je obustavilo realizaciju repertoara na ovoj sceni.

Realizovano je 227 programa, i to 187 pozorišnih i 40 muzičkih i drugih programa, dok je na sceni CNP-a izveden 51 gostujući program. Ukupno je bilo 51.220 posjetilaca.

Premijere - U 2017. godini CNP je realizovalo sedam novih predstava, od kojih su dvije praiizvedbe. Premijerno su izvedene predstave: „Otvoren kraj“, (praiizvedba), režija: Petar Pejaković; „Istraga“, (praiizvedba), režija: Stefan Sablić; „Mamu mu j.... ko je prvi počeo“, režija: Luka Kortina; „Samoubica“, režija: Veljko Mićunović; „Ukročena goropad“, režija: Zoran Rakočević, koprodukcija sa festivalom Budva grad teatar; „Ženidba“, režija:

Egon Savin, koprodukcija sa Kraljevskim pozorištem „Zetski dom“; „Zimska bajka“, režija: Dino Mustafić.

Gostovanja - CNP je u 2017. godini imalo 18 gostovanja na scenama u zemlji i regionu: Tivtu, Herceg Novom, Nikšiću, Cetinju, Beogradu, Užicu, Sarajevu, Zagrebu. Na svojoj sceni, CNP je ugostilo sljedeća pozorišta i teatarske grupe: Kraljevsko pozorište „Zetski dom“, Cetinje; Narodno pozorište, Sarajevo; Hrvatsko narodno kazalište, Zagreb; Narodno pozorište, Beograd; Makedonski narodni teatar, Skoplje, kao i Baletsku školu „Princeza Ksenija“, Podgorica; predstavu u produkciji Kotorskog festivala pozorišta za djecu i predstavu „Dvije“ u nezavisnoj produkciji.

Festivali - Tokom 2017. godine u CNP-u je održano Bijenale crnogorskog teatra i XVI Međunarodni muzički festival „A Tempo“, a CNP je zabilježio i gostovanja na domaćim i regionalnim festivalima.

- Bijenale crnogorskog teatra jedini je nacionalni pozorišni festival čiji je cilj afirmacija, valorizacija i razvoj ukupnog pozorišnog sistema u Crnoj Gori. Festival je osnovan 2007. godine kao Festival crnogorskog teatra, a od 2010. godine odvija se bijenalno.

Bijenale crnogorskog teatra 2017. održano je u CNP-u od 12. do 18. oktobra, pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture. Na Bijenalu je izvedeno šest predstava u okviru programa Selekcija, po izboru selektora, crnogorskog pozorišnog reditelja Slobodana Milatovića.

U sklopu pratećeg programa Bijenala održani su okrugli stolovi nakon svake odigrane predstave, razgovori s akterima predstave, medijima i publikom; promocija izdanja CNP-a „Pozorište u crnogorskoj periodici 1954–1973“, autorke Ljiljane Milunović, u okviru edicije „Zetski dom“, kao i promocija časopisa „Pozorište“ u izdanju Nikšićkog pozorišta.

- I u 2017. godini CNP je bilo suorganizator i partner Muzičkom centru Crne Gore na realizaciji šesnaestog Međunarodnog muzičkog festivala „A Tempo“, koji je održan od 4. do 12. aprila, pod sloganom „Orkestri i ansambl“.

- CNP je sa svojim predstavama u 2017. godini učestvovalo na pet festivala u zemlji i regionu: I Regionalni festival pozorišne komedije „Osmijeh Sarajeva“, Sarajevo, BiH („Urnebesna tragedija“, režija: Veljko Mićunović); 22. Jugoslovenski pozorišni festival „Bez prevoda“, Užice, Srbija („Samoubica“, režija: Veljko Mićunović); 14. Međunarodni festival glumca, Nikšić („Učene žene“, režija: Jagoš Marković); Bijenale crnogorskog teatra 2017, Podgorica („Samoubica“, režija: Veljko Mićunović, „Šćeri moja“, režija: Ana Vukotić); HAPS, Herceg Novi („Očevi su grad(ili)“, autorski projekat Borisa Liješevića).

Nagrade - Glumci CNP-a tokom 2017. godine dobili su nekoliko nagrada: Nada Vukčević i Branimir Popović specijalnu nagradu za partnersku igru u predstavi „Urnebesna tragedija“ na I Regionalnom festivalu pozorišne komedije „Osmijeh Sarajeva“; Julija Milačić specijalnu nagradu za glumačko ostvarenje i Petar Vlahović, nagradu za najbolju epizodnu ulogu u predstavi „Učene žene“, na 14. Međunarodnom festivalu glumca, Nikšić.

Velika nagrada CNP-a za najznačajniji umjetnički rezultat u godini ostvaren na sceni CNP-a u 2017. godini dodijeljena je glumcu Mišu Obradoviću, dok je teatrolog i pozorišni kritičar Sreten Perović dobitnik Velike nagrade za 2017. godinu za visok umjetnički renome i podizanje ugleda CNP-a.

Posebni programski segmenti - Scena Akademija je programski segment pokrenut 2016. godine i podrazumijeva novi izvedbeni prostor za pozorišne, koncertne i likovne programe studenata Fakulteta dramskih umjetnosti, Fakulteta likovnih umjetnosti i Muzičke akademije sa Cetinja, koji postaju ravnopravni dio stalnog repertoara CNP-a. Program Scene Akademije odvija se na Sceni Studio. U 2017. godini u okviru Scene Akademije izvedeno je 38 programa (predstave, koncerti, izložbe). U okviru ovog segmenta uglavnom su izvedene ispitne predstave studenata režije i glume sa FDU.

U okviru Dječije scene izvene su dvije predstave, autorski projekti Petra Pejakovića „Da Da Šekspir“ (koprodukcija CNP, Gradskog pozorišta Podgorica i Kotorskog festivala pozorišta za djecu) i „Njegoš za djecu – kako rastu veliki ljudi“.

Izdavačka produkcija - U okviru izdavačke produkcije CNP-a u 2017. godini objavljena su i promovisana sljedeća izdanja: tri drame iz edicije „Nagrađene drame“: „Kalina proces“ Vaska Raičevića (nagrađena na Konkursu CNP-a za savremeni domaći dramski tekst 2012. godine), „Otvoren kraj“ Jovane Bojović (nagrađena na Konkursu CNP-a za savremeni domaći dramski tekst neafirmisanih autora „Skroz nova drama“ 2015. godine) i „Šćeri moja“ Maje Todorović (nagrađena na Konkursu CNP-a za savremeni domaći dramski tekst 2016. godine), kao i „Pozorište u crnogorskoj periodici 1954–1973“, Ljiljana Milunović, u okviru edicije „Zetski dom“ (bibliografija sa preko 6.000 bibliografskih jedinica koje su objavljivanje u časopisima „Stvaranje, „Susreti“, „Službeni list“, „Pljevaljske novine“, „Boka“, „Zapisi“ i dr.)

Saradnja - U 2017. godini CNP je ostvarilo saradnju sa Muzičkim centrom Crne Gore, Crnogorskom kinotekom, Fakultetom dramskih umjetnosti, Kraljevskim pozorištem „Zetski dom“, Nikšićkim pozorištem, Centrom za kulturu Tivat, JU Herceg fest, Festivalom Grad teatar Budva, Ambasdom Austrije u Crnoj Gori, Francuskim Institutom Crne Gore, Festivalom internacionalnog alternativnog teatra (FIAT), Kulturno-ekonomskim centrom Azerbejdžana u Crnoj Gori, Udruženjem mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG), organizacijom CAZAS, Umjetničkom školom za muziku i balet „Vasa Pavić“, Baletskom školom „Princeza Ksenija“.

CNP je u 2017. godini potpisalo Memorandum o saradnji i razumijevanju sa nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom prava lica s invaliditetom. Cilj memoranduma je osnaživanje saradnje u svim aktivnostima koje će omogućiti licima s invaliditetom ravnopravne uslove u praćenju programa CNP-a, kao i zajednički rad i razmjena iskustava, znanja i informacija.

Marketing i promotivne aktivnosti - Rad CNP-a kontinuirano prate svi elektronski mediji u zemlji, a programe CNP-a povremeno su pratili i o njima izvještavali i mediji iz regiona (Srbija, Makedonija, Hrvatska, Slovenija).

Programi CNP-a posebno se tretiraju u okviru informativnog programa, kao i u emisijama iz kulture i umjetnosti. CNP producira video spotove svih svojih i gostujućih programa, koji se emituju na RTCG i TV Prva. Sa Radio televizijom Crne Gore CNP saraduje na osnovu godišnjeg ugovora o programskoj saradnji.

Sa dnevnim listovima „Pobjeda“, „Dan“ i „Dnevne novine“ CNP saraduje na osnovu ugovora koji predviđaju objavljivanje mjesečnih repertoara, a pored toga, u navedenim listovima i u ND „Vijesti“ svakodnevno je zastupljeno na stranicama kulture i u kulturnim dodacima.

Javnost se o događanjima u CNP-u informiše i putem konferencija za medije, štampanjem i distribucijom mjesečnih repertoara (afiša), postera, plakata i kataloga o predstavama, ali i preko zvaničnog internet sajta, Facebook stranice i You Tube kanala.

Kadrovski kapaciteti - Tokom 2017. godine radni odnos u CNP-u zasnovalo je jedno lice, pa je od 197 radnih mjesta predviđenih Pravilnikom o sistematizaciji, bilo popunjeno 130 (79 sa nižom i srednjom, a 51 sa visokom stručnom spremom). Bilo je 8 korisnika programa stručnog osposobljavanja, i to: 3 glumca, 1 producent, 2 pravnice i 2 ekonomista.

Budžet - Pored budžetskih sredstava u 2017. godini u iznosu od 2.389.863,31 €, CNP je imalo namjenske i sopstvene prihode (u koje su uključena i sponzorstva i koprodukcije) u ukupnom iznosu od 259.901,28 €.

JU Kraljevsko pozorište „Zetski dom“

U toku 2017. godine, Kraljevsko pozorište „Zetski dom“ realizovalo je 75 programa: 53 predstave, od čega 8 dječjih, 9 koncerata i 12 drugih programa, a prisustvovalo im je 6.900 posjetilaca.

Premijere - „Zetski dom“ je tokom 2017. godine realizovao premijere tri produkcije: „Najokrutniji čovjek“, režija: Monica Nappo; „Noć“, režija: Andrej Cvetanovski; „Sin“, režija: Mirko Radonjić, i četiri koprodukcije: „Medeja“, režija: Branko Brezovec, koprodukcija sa Eurokazom; „Malo o duši“, projekat Varja Đukić, koprodukcija sa Centrom za kulturu Tivat i Ratkovićevim večerima poezije, Bijelo Polje; „Orkanski visovi“, režija: Dora Ruždjak Podolski, koprodukcija sa Barskim ljetopisom; „Ženidba“, režija Egon Savin, koprodukcija sa Crnogorskim narodnim pozorištem.

Gostovanja - „Zetski dom“ je sa predstavama: „Dokle pogled seže“, „Leptir“, „Malo o duši“, „Kapital - djeca“, „Orkanski visovi“, „Ženidba“, „Let iznad kukavičjeg gnijezda“ i „Noć“ imao 30 gostovanja po Crnoj Gori: u Podgorici, Bijelom Polju, Tivtu, Herceg Novom, Kotoru i Nikšiću. Neke od ovih predstava („Let iznad kukavičjeg gnijezda“, „Leptir“, „Dokle pogled seže“ i „Najokrutniji čovjek“) izvođene su u inostranstvu: Beograd, Užice, Sombor, Sarajevo, Bitolj, Zagreb, Ljubljana, Budimpešta, Vitorkjano - Italija.

Festivali - Sezona 2017/2018. u „Zetskom domu“ započela je MIT festivalom koji je trajao dvije sedmice u septembru. U okviru Festivala izvedeno je sedam predstava i dva koncerta. Predstave: „Trudna priča“ (Teatar komedija, Skoplje); „Velika bilježnica“ (Zagrebacko kazalište mladih, Zagreb); „What is Europe“ i „Kokoš“ (MESS, Sarajevo); „Otelo“ i „Lepeza“ (Narodni teatar, Bitola); „Antigona“ (Sandra Mabelinija - koprodukcija Rim-Milano-Brisel). Koncerti: Stefan Milenković i Crnogorski simfonijski orkestar i koncert Vlatka Stefanovskog. Za najbolju predstavu Festivala proglašena je predstava „What is Europe“ u režiji Andraša Urbana.

U Crnoj Gori „Zetski dom“ je učestvovao na devet festivala: Hercegovačke aprilske pozorišne svečanosti, Herceg Novi („Dokle pogled seže“); festival kratkih priča „Odakle zovem“, Karver, Podgorica („Malo o duši“); Kotorski festival pozorišta za djecu, Kotor („Kapital - djeca“); Barski ljetopis, Bar („Orkanski visovi“); Purgatorije, Tivat („Orkanski visovi“); Grad tetar, Budva („Dokle pogled seže“); 47. Ratkovićeve večeri poezije, Bijelo Polje („Malo o duši“); FIAT, Podgorica („Dokle pogled seže“, „Malo o duši“, „Kapital - djeca“); Bijenale crnogorskog teatra, Podgorica („Dokle pogled seže“, „Let iznad kukavičjeg gnijezda“, „Leptir“).

Kraljevsko pozorište se sa predstavom „Dokle pogled seže“ predstavilo na pet festivala u regionu: Drama Festival, Slovensko narodno gledališće, Ljubljana; 41. Dani satire „Fadil Hodžić“, Satiričko kazalište Kerempuh, Zagreb; 25. Pozorišni maraton „Kocka je bačena“, Narodno pozorište Sombor; Festival MESS, SARTR, Sarajevo; 22. Jugoslovenski pozorišni festival „Bez prevoda“, Užice; dok je sa predstavom „Najokrutniji čovjek“ gostovalo na festivalu Quartieri dell'arte, Vitorkjano, Italija.

Nagrade - Na Bijenalu crnogorskog teatra 2017. predstava „Leptir“ proglašena je najboljom predstavom, a osim toga dobila je i sljedeće nagrade: nagrada za najbolju režiju reditelju Andrašu Urbanu, nagrada za najbolji dramski tekst i najboljeg autora saradnika Aleksandru Radunoviću Popaju, nagrada za najbolju muziku, nagrada za najbolju mušku ulogu ravnopravno glumcima Srđanu Grahovcu i Dejanu Ivaniću, nagrada za najbolju žensku ulogu glumici Ani Vujošević; dok je specijalnu nagradu žirija dobila predstava „Dokle pogled seže“. Ista predstava je na festivalu u Užicu dobila nagradu „Ardalion“ za najbolju režiju, koja je dodijeljena Arpadu Šilingu, a na festivalu Dani satire Fadila Hodžića u Zagrebu glumac Dušan Kovačević je dobio nagradu za najbolju mušku ulogu u toj predstavi.

Međunarodni projekti - Kraljevsko pozorište je partner u projektu „European route of historic theatres“ i lider Jadranske rute istorijskih pozorišta. Projekat je podržan u okviru programa EU Kreativna Evropa - potprogram Kultura.

Kraljevsko pozorište, u 2017. godini, dobilo je podršku i u okviru EU Interreg IPA-CBC Programa Italija – Albanija – Crna Gora. Realizacija tog programa počinje 1.1.2018. a završava se 31.12.2019. i očekuje se da se iz navedenog fonda obezbijede sredstva u iznosu od 200.000 do 300.000 €.

Saradnja - Kraljevsko pozorište nastavilo je saradnju definisanu sporazumima sa RTCG, RTV Cetinje, Fakultetom dramskih umjetnosti i Crnogorskim narodnim pozorištem, a uspješno saraduje sa većim brojem nezavisnih institucija (Crkvom Sv. Antuna, Fondom za aktivno građanstvo, Fondacijom Sv. Petar Cetinjski, Otvorenim kulturnim forumom, Udruženjem novinara Crne Gore).

Marketing i promotivne aktivnosti - U 2017. godini, Kraljevsko pozorište je svoje aktivnosti promovisalo, pored svoje zvanične veb stranice, i putem društvenih mreža, dok su za programe izvedene u okviru MIT festivala korišćeni i bilbordi. Nastavljena je praksa najave programa u elektronskim i štampanim medijima, kao i gostovanja u TV i radio emisijama.

Kadrovski kapaciteti - U Kraljevskom pozorištu u toku 2017. bilo je zapošljeno 20 radnika (prema kvalifikacionoj strukturi: 5 sa VSS i 15 sa SSS), dok su prema važećem Pravilniku o organizaciji i sistematizaciji poslova i radnih zadataka predviđena 23 radna mjesta sa 25 izvršilaca. Pored toga, tri glumca i jedan ekonomista obavili su pripravnicički staž radi stručnog osposobljavanja.

Tokom 2017. godine inicirano je formiranje umjetničkog ansambla „Zetskog doma“, o čemu je dobijena saglasnost Vlade. U tom kontekstu, pripremljen je i novi Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, kojim je povećan broj radnih mjesta na 69, uključujući umjetnički ansambl od 20 glumaca. Usvajanje navedenog akta očekuje se u I kvartalu 2018. godine.

Prostorni i tehnički kapaciteti - Stanje poslovnog prostora Kraljevskog pozorišta je neadekvatno sa više aspekata i ne odgovara nivou i funkciji koje ovo pozorište treba da ima u ukupnom društvenom životu Crne Gore. Izrada tehničke dokumentacije - glavnog projekta rekonstrukcije zgrade „Zetskog doma“ sa dvorištem je završena (urađena i revizija i kao takva kandidovana za program kapitalnih radova za 2018. godinu). Realizacijom navedenog projekta ovo pozorište će sa aspekta prostora biti na nivou najsavremenijih evropskih pozorišta.

Budžet - Pored budžetskih sredstava u 2017. godini u iznosu od 711.895,36 €, Kraljevsko pozorište je imalo sopstevne prihode u iznosu od 34.233,13 € i namjenska sredstva od 3.995,00 €. Prekoračenje sredstava čiji iznos je na teret sredstva iz 2018. godine za umjetničke programe iznosilo je 23.557,37 €.

JU Centar savremene umjetnosti Crne Gore

Centar savremene umjetnosti Crne Gore (u daljem tekstu: Centar) u 2017. godini realizovao je 24 projekta u sopstvenoj produkciji i pet u saradnji s Ministarstvom kulture i drugim institucijama. Uz crnogorske umjetnike, Centar je predstavio crnogorskoj publici umjetnike iz regiona (Srbija, Slovenija, Bugarska, Makedonija) i iz SAD, Austrije i Italije, uz dobru posjećenost publike (22.000 posjetilaca) i medija.

Bijenale - Ministarstvo kulture je povjerilo Centru organizaciju i produkciju učešća Crne Gore na 57. Venecijanskom bijenalu umjetnosti (13. maj – 26. novembar 2017). Centar je objavio javni poziv na koji je stiglo 28 prijedloga projekata. Umjetnici mlađe generacije Ivana Radovanović i Adin Rastoder, sa projektom „Čovjek Uomo Human“, izabrani su za predstavnike Crne Gore na ovoj prestižnoj smotri savremene umjetnosti.

Saradnja - Centar je u 2017. godini ostvario saradnju sa sljedećim institucijama: Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti (izložba „Poček - Stijović“), Nacionalnom

akademijom umjetnosti iz Sofije (kolektivna izložba profesora Akademije), Ambasadom Italije (izložba Uga Nespola), Ambasadom Mađarske (izložba Viktora Vazarelija) i Ambasadom Austrije (izložba mladih austrijskih umjetnika).

Centar je podržao i realizaciju programa drugih institucija i organizacija, i to: Festival internacionalnog aletnativnog teatra, Dane fotografije, kao i Festival „FLUID“ kroz organizaciju izložbe Dejana Dragosavca u galerijama „Klub“ i „Perjanički dom“.

Fond - U skladu sa Zakonom o muzejskoj djelatnosti, formirana je Komisija za reviziju muzejskog materijala koja je sačinila Izvještaj kojim se konstatuje da Centar ima ukupan fond od 1.050 umjetničkih predmeta što u potpunosti korespondira sa podacima iz Inventarne knjige i Knjige ulaska.

Kadrovski kapaciteti - U skladu sa Godišnjim planom za stručno usavršavanje, koji je usklađen sa Zakonom o budžetu, odobrena su sredstva za usavršavanje šest zaposlenih koji su imali studijske posjete, obuke za engleski jezik, polaganje stručnih ispita i nastavak magistarskih studija. Kroz Vladin program za stručno usavršavanje u 2017. godini je obuku u Centru završila jedna pripravnica (istoričarka i teoretičarka umjetnosti).

Centar i dalje ima zadovoljavajuću kadrovsku strukturu. U instituciji nedostaje stručni kadar sljedećih profila: istoričar umjetnosti, fotograf, dizajner, producent videa i tona.

Prostorni i tehnički kapaciteti - U 2017. godini su znatno unaprijeđeni uslovi za rad institucije kako kroz nabavku adekvatne video opreme za izlagačke prostore i produkciju izložbi, tako i kroz nabavku kancelarijskog materijala. Opremljen je i uređen depo u kojem se čuvaju zbirke Centra. Adaptiran je izlagački prostor „Perjanički dom“ čime je riješen dugogodišnji problem prokišnjavanja krova i neadekvatne rasvjete u objektu. Kupljeno je i jedno službeno vozilo.

Rješavanje pitanja izgradnje Muzeja savremene umjetnosti Crne Gore se očekuje u 2018. godini.

Budžet - Budžet Centra za 2017. godinu u iznosu od 831.183,54 € realizovan je u skladu sa Zakonom i Programom rada. Ostvaren je i sopstevni prihod u iznosu od 9.870,66 €.

JU Muzički centar Crne Gore

Muzički centar Crne Gore (u daljem tekstu: MCCG), u 2017. godini, realizovao je ukupno 38 programa, od čega su 28 bili koncerti Crnogorskog simfonijskog orkestra (u daljem tekstu: CSO), a 10 kamerni i solistički koncerti.

Jubilej - CSO je u 2017. godini proslavio desetogodišnjicu djelovanja. Izuzetno uspješna koncertna sezona imala je vrhunac u Jubilarnom koncertu koji je okupio gotovo 200 domaćih izvođača.

Gostovanja - Nastupi CSO organizovani su u Podgorici, Nikšiću, Tivtu, Herceg Novom i Cetinju. Na Cetinju je izveden i koncert Poljske muzike, koji je realizovan uz podršku Ministarstva kulture Poljske. Završetak dvorane u Pljevljima pružiće mogućnost nastupa CSO i na sjeveru Crne Gore.

Tokom 2017. CSO je sa izuzetnim uspjehom nastupio u Beogradu, Parizu i Skoplju.

Festival - Šesnaesti Međunarodni muzički festival „A Tempo“, u izvršnoj produkciji MCCG i CNP-a, održan je od 4. do 12. aprila, pod sloganom „Orkestri i ansambli“. U okviru festivala izvedeno je šest koncerata: CSO (dirigent: Grigorij Krasko), Chamber Jam, Narodni orkestar bugarskog nacionalnog radija (dirigent: Dmitri Hristov); Big bend RTS (dirigent: Stjepko Gut), ansambl Zagrebački solisti (solista: Aljoša Jurinić, klavir); muški vokalni kvartet „Ingenium“; CSO i Crnogorski horski ansambl (dirigent: Grigorij Krasko, soliste: Snežana Savičić-Sekulić, Iva Mrvoš-Anokić, Domagoj Dorotić, Ivica Šarić). Na zatvaranju festivala je po prvi put u Crnoj Gori izveden Verdijev „Rekvijem“ sa gotovo 200 domaćih izvođača i solistima iz regiona.

Izdavačka djelatnost - Objavljen je Zbornik narodnih pjesama, po pjevanju Pljevljaka Hamdije Šahinpašića; knjiga novih kompozicija za gitaru, naših i inostranih autora, koje su inspirisane Crnom Gorom; a povodom jubileja objavljena je obimna Monografija i trostruki CD sa snimcima ansambla.

Saradnja - MCCG saraduje s relevantnim institucijama kulture na nacionalnom i lokalnom nivou (CNP, Kraljevsko pozorište „Zetski dom“, Nikšićko pozorište, Centar za kulturu Tivat, Herceg fest, Glavni grad Podgorica itd.).

Septembra 2017. potpisan je ugovor o saradnji sa Simfonijskim orkestrom Pekinga, a u decembru ugovor o saradnji sa Makedonskom filharmonijom. U okviru tih sporazuma, Simfonijski orkestar Pekinga, zajedno sa članovima CSO nastupio je u Podgorici, a CSO priredio koncert u Skoplju.

Ostvarena je saradnja sa horom „O Trente“ iz Pariza, i CSO je sa ovim horom uspješno nastupio u crkvi Sv. Roka.

Međunarodni projekti - MCCG je član mreže Music close up network, zajedno sa članicama iz Rima, Amsterdama, Sarajeva, Lila, Ljubljane i Barselone koje realizuju trogodišnji projekat popularizacije umjetničke muzike. Projekat se realizuje u okviru programa EU Kreativna Evropa - potprogram Kultura.

Na ovogodišnjem konkursu programa Kreativna Evropa, podržan je projekat MCCG European strings, koji će se realizovati u narednom četvorogodišnjem periodu, a posvećen je promociji i unapređenju muzike za gitaru.

Marketing i promotivne aktivnosti - Djelatnost MCCG najavljuje se i prati u svim crnogorskim medijima, uključujući RTVCG, lokalne televizije, sve štampane medije i portale.

Kadrovski kapaciteti - U MCCG tokom 2017. godine bilo je 75 zapošljenih, a kroz Vladin Program podrške zapošljavanju mladih, bilo je angažovano šest lica, od kojih je, nakon isteka angažovanja po tom osnovu sa četvoro sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme, sa izvjesnošću da će se uskoro sklopiti i ugovori o njihovom stalnom angažmanu.

Budžet - Zakonom o budžetu za MCCG su opredijeljena sredstva u iznosu od 1.668.019,54 €, a dodatne prihode ova ustanova ostvarila je uz pokroviteljstvo Ministarstva kulture, sponzorstvom (Erste banka), kao i u saradnji sa opštinama (Glavni grad Podgorica, Centar za kulturu Tivat) i mnogim drugim privrednim i društvenim subjektima.

JU Filmski centar Crne Gore

Filmski centar je započeo sa radom 5.4.2017. godine i u skladu sa tim definisao osnivačka i druga dokumenta za rad ustanove (Odluka o osnivanju, Statut, Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, Uredba o bližim kriterijumima, načinu i postupku za ostvarivanje prava na povraćaj dijela sredstava utrošenih za proizvodnju kinematografskog djela, Pravilnik o radu Savjeta, Pravila o postupku, načinu i kriterijumima za sprovođenje konkursa o sufinansiranju kinematografskih djela, Poslovnik o radu komisije).

Filmski centar je, uz saglasnost Ministarstva kulture, tokom oktobra obezbijedio kancelarije u Podgorici što je unaprijedilo rad institucije, ali i podiglo vizibilitet na viši nivo među filmskom zajednicom i u javnosti.

Promotivne aktivnosti i festivali - U oktobru 2017. Filmski centar je pokrenuo svoj zvanični veb sajt, a u cilju promocije crnogorske kinematografije i Filmskog centra, ova ustanova je organizovala prezentacije na sljedećim festivalima i manifestacijama: Montenegro film festival, Herceg Novi; Berlinski filmski festival (Njemačka), Fest Forward - Beogradski FEST (Srbija), Filmski market - Kanski filmski festival (Francuska), PriFilmForum - Priština Film Festival (Kosovo), Cinelink - Sarajevo Film Festival (Bosna i

Hercegovina), BEAST - Festival u Portu (Portugalija), Balkan Film Market - Tirana (Albanija), „Fokus: Crna Gora” - Zagreb Film Festival (Hrvatska).

Saradnja - Filmski centar je podržao aktivnosti Udruženja filmskih producenata i reditelja Crne Gore, Seanema filmskog festivala (Ulcinj), Podgorica Film Festivala (NVO Avventura), Montenegro Film Forum-a i dr.

Članstvo u međunarodnim organizacijama - Filmski centar je preuzeo članstvo u Evropskoj filmskoj promociji (EFP) i učestvovao na dvijema sjednicama Generalne skupštine asocijacije: u Kanu (maj) i u Hamburgu (novembar). Na internacionalnom filmskom festivalu u Solunu (novembar), na Generalnoj skupštini SEE Cinema Network, Crna Gora je, preko Filmskog centra, postala nova članica. Od januara 2018. godine Filmski centar preuzima članstvo u Evropskoj audiovizuelnoj opservatoriji od Agencije za elektronske medije i preuzima MEDIA desk Kreativne Evrope od Ministarstva kulture. Pokrenuta je i inicijativa za učlanjenje u fond Savjeta Evrope - Eurimages.

Projekti - U okviru programa „Kreativna Crna Gora: identitet, imidž, promocija“, Filmski centar priprema publikaciju „Montenegro - Film Destination“, koja će biti objavljena 2018. godine.

Filmski centar je partner sa Filmskom komisijom Pulje (Italija) i Albanskim filmskim centrom u projektu „CIRCE“ kojim je aplicirano u okviru programa prekogranične saradnje EU Interreg IPA-CBC Program Italija – Albanija – Crna Gora i za koji je dobijena podrška, dok se realizacija aktivnosti očekuje u aprilu 2018. godine.

Konkursi za sufinansiranje proizvodnje kinematografskih djela - Filmski centar je realizovao javni konkurs za podršku filmskoj produkciji. Konkursom su bile obuhvaćene četiri kategorije: manjinske koprodukcije, kratkometražni igrani filmovi, razvoj scenarija i razvoj projekata. Od prijavljenih 50 projekata, podrška je obezbijedena za ukupno 21 projekat u svim kategorijama (6 - manjinske koprodukcije, 5 - kratkometražni igrani film, 8 - razvoj scenarija, 2 - razvoj projekta) u ukupnom iznosu od 347.000 €.

Kadrovski kapaciteti - Od ukupno devet radnih mjesta koliko je planirano Pravilnikom o sistematizaciji Filmskog centra, u 2017. godini, pored direktora, popunjena su još dva radna mjesta: sekretarka i savjetnica za filmsku produkciju i komplementarne djelatnosti.

Budžet - Od ukupnih budžetskih sredstava koja su pripala Filmskom centru u iznosu od 460.151,39 € utrošeno je 433.939,64 €. Neiskorišćena sredstva u iznosu od 26.211,75 eura nijesu zahtijevana. U decembru 2017. Filmski centar je otpočeo sa procedurom naplate nadoknade za kinematografiju prema članu 36 Zakona o kinematografiji.

6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine

JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore

Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore (u daljem tekstu: Centar) je u 2017. godini realizovao, u dva sektora, od ukupno planiranih 47 projekata, 42 projekta u cjelosti, djelimično 3, a nije realizovao 2 projekta.

Sektor za konzervaciju - *sproveo je konzervatorske mjere na:* bisti Tripa Kokolje ispred Crkve Sv. Nikole u Perastu; mozaiku iz Vile Rustice, Kruč, Opština Ulcinj (I faza); Spomeniku poginulim Paštrovićima u NOR, Petrovac (II faza); ikonostasu crkve posvećene Rođenju Bogorodice u Cetinjskom manastiru (II faza); dijelu arheološkog lokaliteta Carine, Risan (sonde VIII i VIII 2 i dvije prostorije sonde VII); Rimskom mostu na Moštanici, Opština Nikšić (II faza); spomeničkom kompleksu Save Kovačevića na Grahovu, Opština Nikšić; *uradio je konzervatorski projekat i sproveo konzervatorske mjere na:* Etnografskoj zbirci OJU „Muzeji“ Kotor (I faza); predmetima deponovanim u periodu 1973. do 2015.

godine, koji se nalaze u Centru (II faza); Spomen česmi na Ivanovim Koritima, Prijestonica Cetinje; kulturnom dobru „Spomenik palim borcima u oslobodilačkim ratovima 1919-1945, Rijeka Crnojevića“, Prijestonica Cetinje; Spomen-ploči na zgradi Komiteta, Prijestonica Cetinje; Spomeniku palim Crnogorcima u borbi protiv Turaka, Stari grad Bar; Spomen-česmi sa spomen-pločom, Gojakovići, Opština Mojkovac; Spomen-česmi, Dobra voda, Opština Šavnik; Spomen-ploči sedmorici palih boraca, Vladimir, Opština Ulcinj; Spomen-ploči na zgradi (strijeljeno 20 rodoljuba), Opština Andrijevića; Spomeniku, Viš, Opština Danilovgrad; Spomen-ploči na stijeni posvećenoj partizanskim borbama 13. i 15. jula, Pavlova Strana, Rijeka Crnojevića, Prijestonica Cetinje; Hadži-Ismailovom mostu, Opština Nikšić; ikonostasu Crkve Sv. Trojice u Pljevljima (I faza); dijelu bedema Starog grada Kotora, Opština Kotor (I faza); Spomeniku strijeljanim mornarima 1918. godine, Škaljari, Kotor, kao i *konzervatorska istraživanja i izradu konzervatorskog projekta za: sanaciju eksterijera i enterijera Crkve Sv. Krsta, Petrovac, Opština Budva (I faza); Crkve Sv. Petra i Pavla, Opština Nikšić (I faza); eksterijer i enterijer Crkve Sv. Blagovještenja, Jeksa, Prijestonica Cetinje (I faza); Bedeme sa bastionima, Stari grad Budva (I faza); pokretno kulturno dobro Mitra Petra I iz riznice Cetinjskog manastira, II fazu radova na zaštiti i prezentaciji dijela arheološkog lokaliteta „Ostaci Antičke vile sa mozaicima“, Risan i sproveo arheološka istraživanja za potrebe izrade konzervatorskog projekta praistorijskog lokaliteta Lipci, Opština Kotor (I faza).*

Sektor za arheologiju je realizovao arheološka istraživanja lokaliteta: Duklja, Glavni grad Podgorica; Municipium S, Opština Pljevlja; Brskovo, Opština Mojkovac; Mataguži, Gradska opština Golubovci, Glavni grad Podgorica; Doganje, Pljevlja; u neposrednoj blizini crkve Sv. Marije Koledate, Stari grad Kotor; crkve Svetog Pahomija Komanina - Sv. Vračevi, Glavni grad Podgorica; Čaf Kiš, Gradska opština Tuzi, Glavni grad Podgorica, kao i podvodna arheološka istraživanja Risanskog zaliva i ona sprovedena radi valorizacije podvodnih lokaliteta u okviru višegodišnjeg projekta 2017–2019. (I faza).

Centar je u 2017. godini započeo projekte Geofizička istraživanja arheoloških lokaliteta na teritoriji opština Berane, Bijelo Polje, Danilovgrad, Pljevlja i Glavnog grada Podgorica; Arheološko - konzervatorska istraživanja ranohrišćanske trobrodne bazilike (V–VI vijek), Stari grad Budva; Arheološka istraživanja i izrada konzervatorskog projekta praistorijskog lokaliteta Lipci, Opština Kotor (I faza), za koje je planiran završetak aktivnosti u 2018. godine.

U oblasti integralne zaštite i valorizacije Centar je obavljao poslove na izradi Arheološke karte Crne Gore. Centar nije realizovao sljedeće projekte: Rekognosciranje crnogorskog podmorja – budvanski akvatorijum i Izradu konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na umjetničkom djelu „Kosovka devojka“, Klinički centar, Podgorica.

Međunarodni projekti - Sistematska arheološka istraživanja lokaliteta Carine, Risan, Opština Kotor, u saradnji sa Univerzitetom u Varšavi; Sondažna arheološka istraživanja Vrbičke pećine, selo Presjeka, Opština Nikšić u saradnji sa Zavičajnim muzejom u Nikšiću, Filozofskim fakultetom u Beogradu, McDonald institutom u Kembridžu i Univerzitetom u Kardifu; Sondažna arheološka istraživanja u Vezačkoj pećini, selo Rvaši, Prijestonica Cetinje realizuju se kroz projekat EUROFARM u saradnji sa Univerzitetским koledžom iz Londona i Filozofskim fakultetom u Beogradu. Centar kontinuirano saraduje na projektu „Rekognosciranje crnogorskog podmorja“ sa Fondacijom „RPM Nautical“, Florida, USA i Regionalnim centrom za obuku ronilaca, podvodno razminiranje, spašavanje i kontrolu na moru iz Bijeje. Tokom 2017. godine, projekat nije realizovan zbog tehničkih problema na naučno-istraživačkom brodu „Hercules“ pomoću kojeg se detektuju podvodni arheološki lokaliteti.

Meduinstitucionalna saradnja - Centar je sklopio ugovore o saradnji sa: Opštinom Kotor, JU Muzej Bijelo Polje, Turističke organizacije Opštine Kotor, UJU „Muzeji“ Kotor, Arhitektonskim fakultetom, Univerzitetom Donja Gorica, JU Muzeji i galerije Nikšić, JU Gradska biblioteka i čitaonica Herceg Novi, JU Narodni muzej Crne Gore i Kliničkim Centrom Crne Gore.

Izdavačka djelatnost - priprema tekstova za objavljivanje Godišnjaka, čije se izdavanje očekuje u I kvartalu 2018. godine.

Kadrovski kapaciteti - Centar zapošljava 57 lica, od 98 koliko je predviđeno Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta. Tokom 2017. godine u stalni radni odnos je primljeno 6 lica: 1 arhitekta, 2 istoričara umjetnosti, 1 vajar, 1 stražar i 1 portir. Slabosti Centra se ogledaju prije svega u nedostatku stalno zaposlenih stručnih lica: 4 arheologa, 3 arhitekta, 5 konzervatora, 1 informatičar i 1 laborant. Jedan broj stručnjaka je angažovan po osnovu ugovora o radu i ugovora o dopunskom radu. U narednom periodu je planirana izrada Statuta i Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta.

Organizacija - Centar djelatnost obavlja na Cetinju u dijelu objekta bivše upravne zgrade *Obod* (dio prizemlja, prvi i drugi sprat), dok se Područna jedinica Centra u Kotoru koristi objekat *Palate Drago* (suteren i prizemlje).

Prostorni i tehničko-tehnološki kapaciteti - Centar raspolaze sa 1.385,06 m² neto površine na Cetinju i 324 m² neto površine u Kotoru. U okviru Sektora za arheologiju na Cetinju prostorni kapaciteti se odnose na kancelarijski prostor, konzervatorske ateljee i depo. Kancelarijski prostor je u odnosu na potrebe i vrstu posla neadekvatan i tehničko-tehnološki nedovoljno opremljen. Ateljei su tehničko-tehnološki nedovoljno opremljeni, nemaju sistem za ventilaciju, odnosno odvođenje toksičnih isparenja. Depo je prostorno neuslovan i neprimjeren čuvanju pokretnih nalaza i ne zadovoljava zakonske norme prostora ove namjene. Prostor Područnog odjeljenja u Kotoru (*Palata Drago*) je krajnje neuslovan za obavljanje poslova iz djelokruga rada Centra. U sklopu Centra ne postoji laboratorija za hemijsko-fizičke analize stanja i uzroka propadanja kulturnih dobara.

Budžet - Zakonom o budžetu za 2017. godinu Centru su opredijeljena sredstva u iznosu od 1.017.834,30 €, od čega je uplaćeno 909.078,53 €. Opredijeljena namjenska sredstva iznosila su 343.250,00 € od čega je Centru uplaćeno 339.750,00 €. Centar je ostvario sopstvene prihode u ukupnom iznosu od 58.670,43 €. Donacija IPA fonda za projekat Proširenje potencijala UNESCO-vih lokaliteta na Jadranu u toku 2017. godine iznosila je 21.469,12 €.

JU Narodni muzej Crne Gore

Narodni muzej Crne Gore (u daljem tekstu: NMCG) je u 2017. godini, realizovao preko 50 programa, od čega 25 izložbi, arheološko istraživanje na jednom lokalitetu, tri konzervatorska projekta za arheološke lokalitete i druge programe.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, vršena je u okviru pet radionica Konzervatorsko-restauratorske službe, i to u pogledu konzervacije, restauracije i preventivne zaštite 920 muzejskih predmeta. Pored navedenih poslova, po nalogu Ministarstva kulture izvršen je konzervatorski pregled izloženih muzejskih predmeta (za 3.084 muzejska predmeta), radi izrade izvještaja o njihovom stanju. U okviru aktivnosti Arheološkog muzeja Crne Gore, urađeni su konzervatorski projekti arhitekture na lokalitetima Oblun i Svač. Obezbijedena su dodatna sredstva za nabavku materijala za rukovanje i pakovanje dijela fonda Umjetničkog muzeja, kao i za adaptaciju prostora za stručnu obradu, analizu i ekspertizu otkrivenog arheološkog pokretnog materijala.

Arheološka istraživanja su realizovana u okviru Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara na praistorijskom lokalitetu Crvena Stijena, selo Petrovići, Nikšić.

Stručna obrada muzejskog materijala i muzejske dokumentacije je vršena u kroz pripreme poslove na reviziji muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, a po nalogu Ministarstva kulture. Arheološki muzej je vršio stručne poslove na obradi pokretnog arheološkog materijala sa lokaliteta koji su istraživani, uz poteškoće iznalaženja adekvatnog radnog i prostora za odlaganje arheološkog materijala.

Prezentacija muzejskog materijala vršena je u kroz realizaciju muzejskih izložbi stalnog i tematskog tipa, kao i kroz saradnju sa turističkim organizacijama, operaterima, obrazovnim i drugim subjektima. Shodno navedenom, Istorijski muzej Crne Gore priredio je izložbu *Crnogorski guvernaduri 1717–1830*, kao i pet izložbi kroz saradnju sa Ministarstvom kulture, CANU, JU Centar savremene umjetnosti, JU Muzeji i galerije Budve). U izložbenim prostorima Crnogorske galerije umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“ i Ateljeu „Dado“, Umjetnički muzej je realizovao su 23 izložbe i prezentacije, od čega ističemo dvije retrospektive Mija Mijuškovića i Slobodana Pura Đurića, kao i izložbe: *Hrvatska fotografija* (saradnja sa Muzejem grada Rijeke), *Jedan PUNKT dva* (saradnja sa FLU Cetinje), *Umjetnost minijature* (saradnja sa Galerijom duše, Beograd), *Velikani među nama* (reprodukcije iz muzejskih zbirki Umjetničkog muzeja), *Prostor, oblik, dodir* (izložba za slijepe i slabovide osobe, saradnja sa Muzejem umjetnosti, Banja Luka i Tiflološkim muzejem, Zagreb), *Drugarice – ženski pokret u Crnoj Gori 1943–1953*. (saradnja sa NVO NOVA - Centar za feminističku kulturu), *Braća Bocarić* (saradnja sa Muzejem Republike Srpske, JU Muzeji i galerije Budve, Kotorskom Biskupijom, Umjetničkom galerijom Bosne i Hercegovine), *Franko Fontana* (iz kolekcije CRAF Spilimbergo). Bibliotečko-arhivsko odjeljenje realizovalo je izložbu *Tragovima crnogorske pismenosti*.

Izdavačka djelatnost - NMCG je objavio kataloge za sve izložbe, Glasnik, kao i monografiju *Narodne nošnje Crne Gore XIX–XX vijeka*.

Međunarodna saradnja - NMCG je ostvario saradnju kroz rad posebnih muzejskih jedinica, pri čemu je najznačajnija saradnja sa Univerzitetom iz Mičigena, AMBI Lab, Instituto Universitario de Bio-Organica Antonio Gonzales, Španija, kao i sa UNESCO, ustanovama iz Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske i Republike Srbije na Projektu *Stećci – srednjovjekovna goblja*. Takođe, u saradnji sa Centrom za konzervaciju i arheologiju, Arheološki muzej NMCG realizovao je prezentaciju crnogorske arheologije na Berzi mediteranskog arheološkog turizma u Pestumu, Italija.

Kadrovski kapaciteti - NMCG zapošljava 133 lica, a Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji predviđeno je 152 radna mjesta. Tokom 2017. godine, nakon donošenja navedenog akta, za pet zaposlenih je prestao radni odnos (dva tehnološki višak, tri stekla uslov za penziju), a zaposleno je 5 lica, i to: domar, higijeničarka, kustos arheolog, kustos etnolog i kustos za savremenu umjetnost. Raspisani su i oglasi za pomoćnike direktora za opšte i stručne poslove, kao i za radno mjesto menadžera za programske politike i planiranje. Dva stručnjaka NMCG realizovala su magistarske studije, kroz Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara Ministarstva kulture.

Organizacija - NMCG je organizovan u četiri muzeja (Istorijski muzej, kojeg čine: Stalna postavka, Njegošev muzej, Muzej kralja Nikole, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu, Mauzolej Petra II Petrovića Njegoša na Lovćenu i Mauzolej crnogorskih vladara – Dvorska crkva na Ćipuru; Arheološki muzej, Etnografski muzej i Umjetnički muzej, kojeg čine: Stalna postavka u Vladinom domu i Crnogorska galerija umjetnosti „Miodrag Dado Đurić“), dvije službe opštih i stručnih poslova i jednog odjeljenja.

Prostorni kapaciteti - NMCG raspolaze sa 9 objekata sa preko 16.000 m², kao i objektima: Mauzolej Petra II Petrovića, na Lovćenu, Mauzolej vladike Danila na Orlovom kršu i Dvorska crkva na Ćipuru.

Budžet - NMCG je shodno Zakonu o budžetu za 2017. godinu dobio sredstva u iznosu od 2.293.143,14 € (realizovano 1.878.599,77 € iz Budžeta), od vlastite djelatnosti,

ostvario je sopstvenih prihoda u iznosu od 451.311,05 €, a po ugovorima sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekata uplaćeno je 172.159,00 €.

JU Prirodnjački muzej Crne Gore

Prirodnjački muzej Crne Gore (u daljem tekstu: Muzej) je u 2017. godini realizovao 17 programa, od čega pet izložbi, 2 izdavačka projekta, pet međunarodnih projekata i pet prezentacija na međunarodnim seminarima i kongresima.

Sakupljanje muzejskog materijala - Muzej je kroz terenska istraživanja prikupio 2.958 primjerka. Za zbirku riba, Muzeju je doniran materijal od prof. dr Draga Marića.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - u izvještajnom periodu, urađena je projektni zadatak za adaptaciju prostora za čuvanje muzejskog materijala, postavljen sistem tehničke zaštite, nabavljen adekvatan mobilijar za čuvanje insektarijuma i mokrih preparata.

Istraživanje je obavljeno kroz program terenskih istraživanja u trajanju od 258 dana, za potrebe sakupljanja muzejskog materijala i formiranja foto i video dokumentacije.

Muzejska dokumentacija i stručna obrada muzejskog materijala - Inspeksijski nadzor Uprave za inspekcijeske poslove, konstatovao je da Muzej nije, u skladu sa propisima, vodio Knjigu inventara, a da nije postojala knjiga ulaza, kao ni ostala sekundarna muzejska dokumentacija. Cijeneći navedeno, Muzej je, nakon revizije muzejskog materijala, zaključio zatečenu muzejsku dokumentaciju i odštampao istu, u skladu sa propisima. Takođe, unaprijeđen je softver za vođenje elektronske forme muzejske dokumentacije, čime je omogućen nesmetan unos podataka i njihovo korišćenje.

Prezentacija muzejskog materijala - Muzej je izložbenu djelatnost obavljao u kroz saradnju sa srodnim ustanovama, jer ne raspolaže vlastitim izložbenim prostorom. U izvještajnom periodu, realizovano je pet izložbi u podgorici, Cetinju, Beranama i Sutomoru. Takođe, održana su i predavanja iz svih oblasti muzejskih zbirki, s posebnim akcentom na školski uzrast i mlade. U okviru manifestacije Davi evropske baštine, Muzej je realizovao tri izložbe i jednu multimedijalnu prezentaciju, a posebno je bila zapažena prezentacija *Kad eksponati ožive*, koja je izvedena na otvorenom.

Programi saradnje su ostvareni kroz realizaciju projekata sa: Ministarstvom kulture, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Ministarstvom nauke, Univerzitetom Crne Gore i Crnogorskom akademijom nauka i umjetnosti.

Izdavačka djelatnost se odnosila na objavljivanje naučne publikacije *Natura*, kao i kroz pojedinačne stručne i naučne radove kustosa. U izdanju CANU objavljena je monografija *Crvena stijena u kulturnom i ekološkom kontekstu*, a Muzej je učestvovao u izradi teksta iz oblasti ekologije.

Međunarodna saradnja i projekti - muzej je realizovao projekte: Zaštita pelikana, ključne vrste biodiverziteta Skadarskog jezera (realizuje se od septembra 2013. godine u sklopu partnerstva sa još 5 organizacija iz zemlje i inostranstva, sa finansijskom podrškom Fonda za zaštitu kritičnih ekosistema (CEPF); *Natura 2000* u Crnoj Gori, započet 2016., u okviru međunarodnog konzorcijuma koji vodi firma AAM iz Budimpešte; Epigrafski organizmi kao bioindikator stanja životne sredine, sa naročitim akcentom na kvalitet vazduha, u gradovima Podgorica i Grac, sa posebnim osvrtom na lokacije na kojima se može očekivati prisustvo vektora koji mogu ugroziti ljudsko zdravlje, u saradnji sa Univerzitetom u Gracu, Austrija; Inventarizacija biodiverziteta i konzervatorski status reprezentativnih tresetišta na području Crne Gore i Hrvatske, u saradnji sa prirodno-matematičkim fakultetom Sveučilišta i Institutom *Ruđer Bošković*, iz Zagreba; izložba fotografija Slavka Polaka, u saradnji sa Notranjskim muzejem iz Postojine, Slovenija. Takođe, Muzej je učestvovao u radu 5 međunarodnih simpozijumima ili konferencija.

Kadrovski kapaciteti - Muzej zapošljava 23 lica, od čega šest sa naučnim zvanjem doktora nauka, pet sa naučnim zvanjem magistra, šest sa visokim stepenom stručnosti i 6 sa srednjim stepenom. Cijeneći navedeno, Muzej posjeduje licencu za obavljanje naučno-istraživačke djelatnosti. U 2017. godini Muzej je zaposlio jedno lice, dipl pravnika.

Organizacija - Muzej djelatnost obavlja u tri organizacione jedinice, od čega su dvije za obavljanje muzejske djelatnosti, rad sa muzejskim zbirka i muzejski poslovi na muzejskoj dokumentacijom, zaštiti muzejskog materijala i muzejske dokumentacije i prezentacije muzejskog materijala.

Prostorni kapaciteti - Muzej je smješten u dijelu objekta koji koristi JP za nacionalne parkove Crne Gore, površine oko 260m². Prostorni kapaciteti Muzeja predstavljaju jednu od najvećih prepreka u radu, budući da ne zadovoljavaju minimum propisanog prostora za zaštitu muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, kao ni za obavljanje muzejskih poslova.

Budžet - Muzej je shodno Zakonu o budžetu za 2017. godinu dobio sredstva u iznosu od 604.301,04 €, od vlastite djelatnosti, ostvario je prihode u iznosu od 16.505,92 €.

JU Pomorski muzej Crne Gore

Pomorski muzej Crne Gore (u daljem tekstu: Muzej) je u 2017. godini, realizovao oko 20 programa, od čega najviše iz oblasti prezentacije.

Sakupljanje muzejskog materijala - Muzej je otkupio 14 muzejskih predmeta za popunjavanje muzejskih zbirki, a kroz donacije je dobio 16 dokumenata, od čega 6 foto albuma sa 651 fotografijom, kao i 4 predmeta za etnografsku zbirku. Takođe, Muzej je otkupio 35 publikacija, a 154 je dobio na poklon.

Istraživanje - obavljeno je terensko i istraživanje arhivske građe radi otkupa muzejskog materijala, kao i zbog stručnog i naučnog rada na izložbenoj i izdavačkoj djelatnosti.

Matična muzejska djelatnost - Muzej je nastavio pružati stručnu pomoć na poslovima evidentiranja muzealija u Zbirci pomorskog nasljeđa u okviru Porto Montenegro u Tivtu, kao i Kotorskoj Biskupiji odnosno Muzeju sakralne umjetnosti, Zbirci muzealija Svetilišta Gospe od Škrpjela, kao i privatnoj Zbirci porodice Radimir.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - sprovedene su konzervatorske mjere na 11 muzejskih predmeta, uz izradu propisane forme muzejske dokumentacije o zaštiti. Za obavljanje mjera zaštite, Muzej je obezbijedio hemikalije i alat za konzervatore, a radi zaštite muzejskog materijala nabavljeni su i instalirani uređaji za mjerenje vlažnosti i temperature vazduha, kao i odvlaživači vazduha.

Stručna obrada muzejskih predmeta i muzejska dokumentacija - nakon inspekcijskog nadzora, Muzej je, shodno propisima iz oblasti vođenja muzejske dokumentacije, odštampao sve vrste knjiga, kao pripremu za prelazak na novu muzejsku dokumentaciju, nakon donošenja izvještaja o reviziji muzejskog materijala. Sekundarna muzejska dokumentacija se sprovodila u kontinuitetu.

Revizija muzejskog materijala i muzejske dokumentacije - tokom postupka revizije, uočeni su propusti u postupku revalorizacije, te je reviziona komisija identifikovala predmete za dio kulturnih dobara kod kojih je nedostajao određen broj predmeta. Istovremeno sa postupkom revizije, stručnjaci Muzeja su izradili dopune elaborata, za ona kulturna dobra kod kojih je u postupku revalorizacije uočen manjak predmeta. Shodno dosadašnjim rezultatima, očekuje se pozitivan ispod revizije u pogledu broja i stanja pokretnih kulturnih dobara u vlasništvu Muzeja.

Prezentacija muzejskog materijala - Muzej je realizovao izložbe *Skriiveni svijet starih bokeljskih kužina*, *Brodске knjige – dokumenta pomorske baštine*, *Palate grada Kotora*

i grada Perasta nekad i sad, iz Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara, kao i izložbu *Kulturne i prirodne ljepote crnogorskog primorja* (u okviru Dana evropske baštine).

Izdavačka djelatnost - Muzej je objavio Godišnjak, mjesečni časopis Jedra Boke, kao i posebne publikacije: *Socijalno – ekonomska struktura društva u Kotoru prve polovine XIV vijeka*, *Bokeljska mornarica*, *Ikona vitezova*, *Don Niko Luković 130 godina od rođenja*, *Lav svetog Marka, simbol Serenisime, predstavljen u umjetnosti grada Kotora*.

Međunarodna saradnja se odnosila na realizaciju izložbe *15 decenija Bokeljske mornarice na fotografijama* koja je održana u galeriji Decumanus u gradu Krku, povodom proslave Lepantske bitke, u saradnji sa Kulturnim centrom Grada Krka, kao i izložba *Ljudi od željeza na brodovima od drva* u saradnji sa Hrvatskim pomorskim muzejem i Arheološkim muzejem, iz Splita.

Kadrovski kapaciteti i organizacija - Muzej zapošljava 16 lica, od čega sedam sa visokim stepenom stručnosti i 6 sa srednjim stepenom. Edukaciju za upotrebu COBISS sistema, prošlo je jedan zaposleni Muzeja. Djelatnost se obavlja u dvije organizacione jedinice, za muzejske i opšte poslove.

Prostorni kapaciteti - Muzej raspolaže prostorom površine 1.567m², što je za sada dovoljno i odgovara potrebama muzeja. Tehnička opremljenost nije na zadovoljavajućem nivou, tako da se djelimično obnavlja.

Budžet - Muzej je shodno Zakonu o budžetu za 2017. godinu dobio sredstva u iznosu od 285.432,75 €, od vlastite djelatnosti, ostvario je sopstvenih prihoda u iznosu od 121.249,67 €, a po ugovorima sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekata uplaćeno je 12.600,00 €.

JU Nacionalna biblioteka „Đurđe Crnojević“ Cetinje

Nacionalna biblioteka „Đurđe Crnojević“ Cetinje (u daljem tekstu: Biblioteka), u 2017. godini, realizovala je preko 30 događaja i promovisala crnogorsku kulturnu baštinu, kroz promocije knjiga i časopisa, izložbe, književne večeri, kao i obilježavanje jubileja. Najznačajnija aktivnost Biblioteke odnosila se na proceduru međunarodne kodifikacije crnogorskog jezika - kod za crnogorski jezik dodat je u ISO 639 tablicama 21. decembra 2017. godine.

Matična služba Biblioteke je obradila 70 školskih biblioteka, 19 narodnih biblioteka i Univerzitetsku biblioteku.

COBISS.CG - Biblioteka shodno propisima vrši obuku i uključivanje crnogorskih biblioteka u jedinstveni informacioni sistem, te su 2017. godine uključene tri nove punopravne članice: Gradska biblioteka Plužine (GBPLZ), Biblioteka Fakulteta za crnogorski jezik sa Cetinja (FCJK) i Biblioteka Pomorskog muzeja Crne Gore iz Kotora (PMCG). Ukupan broj članica sistema COBISS.CG sada iznosi 31.

Web arhiv - Web arhiv Crne Gore predstavlja zbirku sadržaja preuzetih s weba. Njegova svrha je preuzimanje i trajno čuvanje publikacija koje predstavljaju crnogorsku kulturnu baštinu. Krajem 2017. godine, na web arhivu se nalazilo 167 lokacija u ukupnom iznosu od 10947.12 MB. Ukupan broj ostvarenih posjeta na sajtu krajem 2017. godine iznosi: 5.626. Takođe, urađena je i projektna dokumentacija za buduću savremenu Digitalnu biblioteku Crne Gore.

Popunjavanje fondova - Biblioteka je svoj fond popunila sa 5.086 naslova, a Elektronski katalog sadrži više od 252.658 bibliografskih zapisa.

Prezentacija - Biblioteka je novembra 2017. godine otvorila *Njegoševu sobu*, obilježila Svjetski dan filozofije, koji je 2005. godine ustanovila Generalna konferencija UNESCO, Svjetski dan poezije, međunarodni dan dječije knjige, kao i obilježila 10 jubileja značajnih ličnosti i događaja iz istorije Crne Gore, među kojima su: 170 godina od

objavljivanja *Gorskog vijenca*, sjećanje na Dragana Radulovića, 110 godina od rođenja Radovana Zogovića, 80 godina od rođenja akademika Nova Vukovića, 25 godina od smrti Mihaila Lalića i drugi.

Projekti - Kroz Program zaštite i očuvanje kulturnih dobara, u 2017. godini, nastavljen je rad na konzervaciji i restauraciji zbirke Stara i rijetka knjiga, i realizovana još četiri projekta: digitalizacija 6 tomova knjige *Monumenta Montenegrina*, I faza projekta izrade centralnog kataloga i digitalne kolekcije rukopisnih knjiga u Crnoj Gori, Crnogorske fotografije u *Europeani*, kao i osavremenjavanje knjigovezačke radionice.

Međunarodna saradnja - Biblioteka je ostvarila saradnju sa Institutom informacijskih znanosti iz Maribora na projektu *Virtuelna biblioteka*. Realizovan je projekat *Informaciona i medijska pismenost (IMP) – strategija i praksa za ugled* iz UNESCO programa Participacija 2016/2017, održan Međunarodni naučni skup u saradnji sa Savezom Crnogoraca Hrvatske i Crnogorskim kulturnim forumom. Biblioteka ima potpisane sporazume o saradnji sa Narodnom bibliotekom Srbije, Nacionalnom bibliotekom Češke, Nacionalnom bibliotekom Makedonije i dr.

Kadrovski kapaciteti - Biblioteka zapošljava 84 lica, od čega je 10 magistara bibliotekarstva, 33 sa visokim stepenom stručnosti, 7 sa višom školom.

Organizacija - Biblioteka djelatnost obavlja u devet organizacionih jedinica, i u obavezi je da okonča poslove na izradi novog akta o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji poslova.

Prostorni kapaciteti - Biblioteka koristi objekte sa statusom kulturno dobro, i to objekte bivših poslanstava: Italije i Francuske.

Budžet - Biblioteka je shodno Zakonu o budžetu za 2017. godinu dobila sredstva u iznosu od 1.278.247,70 €, od vlastite djelatnosti ostvario je sopstvenih prihoda u iznosu od 49.340,81 €, a po ugovorima sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekata uplaćeno je 25.000,00 €.

JU Biblioteka za slijepe Crne Gore

Biblioteka za slijepe Crne Gore (u daljem tekstu: Biblioteka) je u 2017. godini, realizovala 24 umjetnička programa, i to 4 književne večeri, 4 koncerta, 3 tribine, 1 umjetnički program i 12 projekcija filmova, adaptiranih i sinhronizovanih za osobe oštećenog vida. Programima je prisustvovalo oko 940 posjetilaca, korisnika Biblioteke i drugih zainteresovanih građana.

Redovna djelatnost - Biblioteka je svoj fond popunila sa 316 novih naslova, što je 50 % više nego prošle godine. Broj čitalaca je uvećan za 17, pa trenutno usluge ove Biblioteke koristi 596 čitaoca. Biblioteka je obnovila sadržaje odjeljenja u Herceg Novom i u Baru, realizovala 70 novih naslova u Daisy formatu, štampanje 10 knjiga na Brajevom pismu, i izdavanje 12 brojeva specijalizovanog časopisa za osobe oštećenog vida *Glas*.

Programi - Biblioteka je učestvovala u manifestaciji dani Evropske baštine programom *Raspjevani brod Evrope*, kao i na tri sajma: Međunarodnom podgoričkom sajmu knjiga, Međunarodnom sajmu knjiga *Trg od knjige* u Herceg Novom i 62. Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu. Više projekata Biblioteka je realizovala u saradnji sa NVO Kulturni centar Homer.

Međunarodna saradnja - Biblioteka je članica bibliotečke asocijacije IFLA kao i međunarodnog DAISY konzorcijuma.

Kadrovski i prostorni kapaciteti - Biblioteka poslove obavlja sa 10 lica, u tri oragnizacione jedinice. Koristi iznajmljeni objekat od 540m².

Budžet - Biblioteka je shodno Zakonu o budžetu za 2017. godinu dobio sredstva u iznosu od 282.210,28 €, od vlastite djelatnosti, ostvario je sopstvenih prihoda u iznosu od

17.208,93 €, a po ugovoru sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekta uplaćeno je 8.500,00 €.

JU Crnogorska kinoteka

Crnogorska kinoteka (u daljem tekstu Kinoteka) je, kroz nastavak saradnje sa kulturnim centrima, muzejima, bioskopima, festivalima kao i posredstvom saradnje sa udruženjima crnogorske dijaspore, tokom 2017. godine prikazala više od 150 projekcija, različite tematike i žanrova, u kulturne, obrazovne, naučno-istraživačke i druge nekomercijalne svrhe, koji pripadaju domaćoj i svjetskoj filmskoj baštini.

Programi - Kinoteka je obilježila 90 godina od rođenja reditelja Dušana Vukotića, Svjetski dan muzike, 40 godina od filma *Beštije*, reditelja Živka Nikolića, Dane evropske baštine, revijom filmova po scenarijima Mirka Kovača i premijerom dokumentarnog filma *Kulturno nasljeđe Balšića*, 90 godina od rođenja reditelja Mila Đukanovića i 80 godina od rođenja reditelja Radomira Baja Šaranovića. Takođe, Kinoteka je obilježila i 50 godina od premijere filma *Skupljači perja*, 45 godina od premijernog prikazivanja kultnog filma *Kum*, Svjetski dan pozorišta, kao i filmski program povodom rođenja Stefana Mitrova Ljubiše. U okviru redovne prikazivačke djelatnosti, pored Podgorice, u periodu od januara do decembra, prikazano je ukupno 16 različitih tematskih ciklusa u: Nikšiću, Budvi, Kotoru, Herceg Novom.

Saradnja - potpisani su sporazumi sa: Fakultetom dramskih umjetnosti Univerziteta Crne Gore, Fakultetom vizuelnih umjetnosti Univerziteta Mediteran i Univerzitetom Donja Gorica, kojim su definisane mogućnosti obavljanja prakse u Kinoteci i sticanja iskustva u radu sa filmskim materijalima, kao i uslovi za čuvanje i prikazivanje odabranih studentskih radova u kinotečkoj arhivi. U saradnji sa Institutom Servantes iz Beograda, Ambasadom Španije u Beogradu, Filološkim fakultetom Univerziteta Crne Gore i Crnogorskim narodnim pozorištem, organizovana je II Revija savremenog španskog filma u Velikoj sali CNP-a. Kroz projekat *Preokupacije* u saradnji sa Narodnim muzejem, pokrenut je programski segment *Mini Kino* koji je publici ponudio sadržaje iz arhive Crnogorske kinoteke. Kinoteka je ostvarila saradnju i sa nezavisnim sektorom, kroz programsko učešće u realizaciji: Podgorica Film Festivala, Džada Film Festivala, Frog Film Festivala i Balkan Film Festivala.

Međunarodna saradnja - Kinoteka je učestvovala u: multilateralnim inicijativama u okviru Evropske asocijacije kinoteka (ACE), kao što je European Film Gateway, radionicama u okviru TAIEX-a, South-East Film Festival-u, koji se održava u Parizu, Berlinu i Ningbou (Kina), manifestaciji za mlade “Young Audience Award”, u saradnji sa Evropskom Filmskom Akademijom i Podgorica film festivalom.

Kadrovski kapaciteti - Kinoteka ima sedam zaposlenih, a djelatnosti obavlja kroz tri organizacione jedinice.

Budžet - Kinoteka je shodno Zakonu o budžetu za 2017. godinu dobila sredstva u iznosu od 235.320,48 €, od vlastite djelatnosti, ostvarila je sopstvenih prihoda u iznosu od 7.219,90 €, a po ugovorima sa Ministarstvom kulture o finansiranju projekata uplaćeno je 35.500,00 €.

7. OCJENA STANJA SA PRIJEDLOGOM MJERA

Na osnovu Izvještaja evidentno je da je Ministarstvo realizovalo najveći dio obaveza iz Programa rada Vlade Crne Gore za 2017. godinu, kao i značajne i kompleksne aktivnosti koje proizilaze iz njegove nadležnosti, implementacije pravnog okvira i programskih zadataka, sektorskih i intersektorskih strateških dokumenata, međunarodne saradnje, prioriteta i ciljeva razvoja kulture.

Od aktivnosti planiranih Programom rada Vlade za 2017. godinu iz objektivnih razloga nije realizovana samo jedna obaveza (donošenje novog Zakona o državnim nagradama). Međutim, iako nije bilo planirano Programom rada Vlade, utvrđen je Predlog Zakona o zaštiti prirodnog i kulturno-istorijskog područja Kotora, kao i strateški dokument Procjena uticaja na baštinu za cjelokupno područje Kotora, tako da se u odnosu na navedeno može konstatovati visok stepen izvršavanja obaveza.

U oblasti donošenja podzakonskih akata realizovane su značajne aktivnosti, koje u narednom periodu treba u velikoj mjeri intenzivirati u cilju potpune implementacije zakonodavnog okvira u kulturi.

Obezbijeđeno je ostvarivanje javnog interesa u svim oblastima kulture i ostvaren princip ravnopravnog razvoja, sprovođenjem različitih mjera podsticaja i podrške sektora u cjelini, uključujući primarni oblik podrške - javni konkurs, zatim Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara, Program razvoja kulture na sjeveru Crne Gore, Program podrške razvoju kulture u Nikšiću, implementaciju posebnih podsticajnih mjera namijenjenih ustanovama i drugim institucijama kulture, kao i samim autorima.

U značajnoj mjeri su inovirane aktivnosti Ministarstva uspostavljanjem novih linija podrške sektoru kulture za programe i projekte koji referišu na promociju i prezentaciju crnogorskog kulturno-istorijskog konteksta, kulturnog identiteta i identiteta države. To se, prije svega, odnosi na nove programe - Kreativna Crna Gora, Kulturni kalendar i Kulturni vodič, a prilikom sprovođenja podsticajnih mjera inicirane su i određene aktivnosti usmjerene na stvaranje povoljnijih uslova za privredni sektor u kulturi i preduzetnike, u saradnji s Investiciono razvojnim fondom.

Dugogodišnji organizacioni problemi u realizaciji manifestacija i festivala od posebnog značaja u središte pažnje doveli su i međunarodni festival Kotor Art, koji tokom 2017. godine nije obezbijedio podršku Ministarstva kulture. Ostale dvije manifestacije s ovim statusom (Monenegro film festival Herceg Novi i Ratkovićeve večeri poezije, Bijelo Polje) realizovane su u skladu s utvrđenim programskim i organizacionim konceptom. Ukoliko uzmemo u obzir činjenicu da je internacionalni TV festival u Baru zbog organizacionih problema prestao sa radom 2016. godine, neosporno je da se ovom pitanju u narednom periodu mora posvetiti posebna pažnja, u prvom redu u odnosu na promjene propisa koje regulišu dodjelu statusa manifestacija i festivala od posebnog značaja.

Sprovedene su aktivnosti na dodjeli državne nagrade - Njegoševa nagrada za 2017.

Ministarstvo je u kontinuitetu izvršavalo obaveze koje se odnose na statusna pitanja umjetnika i stručnjaka u kulturi, kao i na dobijanju stručnih zvanja i licenci iz oblasti kulturne baštine, a u cilju unapređenja istih.

U oblasti kulturne baštine, proteklu godinu su obilježile aktivnosti na unapređenju sistema zaštite kulturne baštine, razmjene iskustava i znanja među stručnjacima u Crnoj Gori i inostranstvu, primjene propisa u ostvarivanju javnog interesa u nacionalnim i opštinskim ustanovama kulturne baštine, sprovođenje konzervatorskih mjera na najugroženijim kulturnim dobrima, ekonomskoj valorizaciji kulturnih dobara, podsticanju inovativnih rješenja u pogledu osnivanja novih i organizovanja postojećih ustanova kulturne baštine, kao i utvrđivanju stanja i broja kulturnih dobara, koja su taj status dobila po ranijim propisima, naročito u oblasti zaštite pokretne kulturne baštine. S tim u vezi je, Vlada Crne Gore, na prijedlog Ministarstva, osnovala Državnu komisiju za utvrđivanje stanja i broja pokretnih kulturnih dobara u posjedu Narodnog muzeja Crne Gore, a Ministarstvo je utvrdilo akcioni plan za utvrđivanje stanja i broja pokretnih kulturnih dobara, u ostalim nacionalnim i opštinskim ustanovama, za ona kulturna dobra koja nisu u potpunosti evidentirana tokom postupka revalorizacije. U narednom periodu će Državna komisija vršiti nadzor nad sprovođenjem revizije u Narodnom muzeju, a Ministarstvo će pokrenuti i istraživačke i revizione postupke na utvrđivanju činjenica kod ostalih vlasnika gdje je konstatovan problem

u stanju i broju pokretnih kulturnih dobara, radi formiranja javne evidencije i prijedloga mjera u skladu sa utvrđenim.

U domenu podrške medijskom pluralizmu u kontinuitetu su realizovane sve zakonske obaveze, kao i implementacija međunarodnih standarda iz Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana i Strategije za borbu protiv trgovine ljudima.

Sa velikim uspjehom je inicirana saradnja sa drugim državnim sektorima (nauke, obrazovanja, poljoprivrede i ruralnog razvoja), kao i nevladinim sektorom, a predstavnici Ministarstva kulture su aktivno participirali u kreiranju i sprovođenju intersektorskih strategija za: mlade, razvoj i podršku darovitim učenicima, unapređenje kvaliteta života LGBT osoba, zaštitu lica s invaliditetom, rodne ravnopravnosti, saradnju s iseljenicima i sl. Što se tiče saradnje sa lokalnim samoupravama, u narednom periodu neophodno je intenzivirati saradnju na donošenju opštinskih programa razvoja kulture.

U odnosu na značaj međunarodne saradnje za unapređenje i razvoj kulture, tokom 2017. ostvareni su pozitivni efekti u oblasti bilateralne i multilateralne saradnje; povećan je broj aplikacija za programe EU, SE i UNESCO, kao i učešće u drugim međunarodnim programima, asocijacijama i fondacijama. U tom kontekstu, nastaviće se sa dosadašnjim aktivnostima Ministarstva uz intenzivniji angažman i nacionalnih ustanova kulture u apliciranju i korišćenju međunarodnih fondova, među kojima se kao primjer dobre prakse izdvaja Kraljevsko pozorište „Zetski dom“.

Kada su u pitanju nacionalne ustanove kulture, sa početkom rada Filmskog centra Crne Gore, u aprilu 2017, u značajnoj mjeri je unaprijeđen institucionalni okvir na nacionalnom nivou i zaživio jedan segment kulture neophodan za konzistentno vođenje politike razvoja u crnogorskoj kinematografiji. Tokom 2017. obezbijeđeni su izvjesni pomaci u pogledu jačanja kadrovskih kapaciteta nacionalnih ustanova, posebno u dijelu zapošljavanja kadra i obezbjeđivanja uslova za edukaciju i doedukaciju, ali bi, s obzirom na izuzetan značaj ovog pitanja, bilo neophodno intenzivnije raditi na prikupljanju podataka i izradi programa stručnog usavršavanja. Jedan od prioriteta je finalizovanje aktivnosti na donošenju novih pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji, čime će se stvoriti uslovi za unapređenje kadrovskih kapaciteta u skladu sa savremenim praksama. Takođe, 2018. godina biće značajna i za poboljšanje prostornih i tehničkih uslova za obavljanje djelatnosti nacionalnih ustanova kulture, kroz očekivano otvaranje novih objekata (novi dom za Muzički centar, Filmski centar i Crnogorsku kinoteku), projekte rekonstrukcije postojećih objekata (Mala scena Crnogorskog narodnog pozorišta, zdanje „Zetskog doma“), izrada projekta Muzeja savremene umjetnosti, za koji je u 2017. obezbijeđena lokacija u Podgorici.